# dráma

JÓKAI ANNA

## *Fejünk felől a tetőt*

***Dráma két részben***

*Szereplők:*

*Nusi* néni
*Eszter, a leánya*
*Janika, a fia*
Karolin *nagyanyó*
Szapper *úr, a férj*
*Jenci, az* albérlő

I. *RÉSZ*

1. kép

*Színhely: a ház. Oldalnézetben öreg falak, barátságos kőgirlandokkal, kissé töredezett kőpofákkal. jobbra kertecske, előtte málladozó kapu, nagy utcai körtével belső homlokzatán. A kertben fehérség, kivehetetlen foltok, lágy téli csillogás. A nézőtér felé lemetszett fal mögött a lakás: jobbra, közvetlenül a kertbe vezet a konyha. Nehéz, régi típusú kredenc a közepén. A konyha egyik sarka kacsamintás körfüggönnyel elkerítve. A konyhából nyílik a kredenc két oldalán két ajtó.* ***jobbra*** *barna kamraajtó, erősen kopott. Balra, a körfüggöny mellett fehér ajtó, zuhanó-emelkedő, grafikonszerű vonalakkal összemázolva. A kamraajtóban hatalmas kulcs - és általában, az ajtókban mindenütt kulcsok. A konyha csupa zsúfoltság, hiszen innen nyílik a „nagyszoba" is, cserépkályhával, a régi ebédlő, háló és a modernebb kombinált szoba kereréke. Középen rézágy, oldalt kis heverő, ósdi hangulatlámpával. Ormótlan fotel elébetolva, mögüle előkandikál a rózsaszín bébitakaró. Kevés ülőhely: de a rézágy díszes párnái miatt arra telepedni nem lehet. A háttérben kis tapétaajtó vezet a nagymama szobájába.*

*Az oldalról szilárdnak tűnő, szürke, cikornyás falak felett jól látjuk a tetőt: hiányos, csúszófélben levő, színes cserepeivel, a roggyant kéménnyel. A háttérben hasonló házak sziluettje, valahol mögöttük egy toronyház építkezése - de még távolabb, inkább feljebb az ég színe - most tintakék, sötét, s a házacska szinte beleejtve, kiszolgáltatottan, a „mindenség" közepébe.*

*A szobában vagyunk. A többi csak feldereng, körvonalaiban. A szobában piros fény. Nusi néni áll az egyik széken és piros celofánpapírt teker a kétágú csillár köré. Erősen fűzött testén japánlegyezős pongyola feszül. A rózsaszín fény elönti a szobát. Janika adogatja a piros celofánpapír csíkokat.*

NUSI NÉNI *(elégedetten szemléli) Mégiscsak más! Igazi* mikulási hangulat!

JANIKA Nézzük *a* világot *rózsaszín* szemüveggel!

NUSI *NÉNI Te kis* okos! *(Lemászik a székről) Na,* tetszik?

JANIKA *(zsebrevágja egyik kezét) Óriási! (Szelíd gúnnyal)*

NUSI NÉNI *(megborzolja a haját)* Jó, *jó,* volt szebb *is, tu*dom *én. Még szegény apád* virágkorában. De *a nehézségek csak* átmenetiek. *Sose* búsulj! (Odalép *a heverőhöz, be-nyúl az odatámasztott szék mögé) Hogy ez* milyen kövér! Negyven dekát húzott, *mióta én* gondozom. *Ti is* ilyen kövérek voltatok, *mind a ketten. Ha* feladtam rád *a* kék *prémes* kezeslábast, *csodájára járt az egész utca ... pedig még* Eszterről maradt, *negy*venkilencben mások - *fiacs*kám - pokrócba *csomagolták a* csecseműket.

JANIKA *(meglóbálja a maradék papirost, gyerekesen, mintha sárkányt röpítene)* Ezzel mi lesz ? *Nem* kell több?

NUSI NÉNI *(töprengve nézi a csillárt. Megfontoltan, mint aki roppant nehéz kérdésben dönt)* Elég. Ennyit, *és ne* több*bet.* Nézd *meg a* kályhát!

JANIKA *(kelletlenül odaballag, tenyerét lanyhán ráteszi a csempére)* Fél *napig is eltart, amíg* felmelegszik.

NUSI NÉNI *(oktatóan) A* cserépkályhának, Mucikám, *nincs párja.* Nehezen melegszik, de nehezen *is* hűl .. .

JANIKA *(bágyadtan)* Ez *is va*lami: *mire az* ember *megöregszik,* összeszed néhány *fal*rengető bölcsességet.

NUSI NÉNI *(bólogat) Az* élet *a* legjobb iskola. Ne félj, most *már az a* szerencsétlen nővé*red is* tudja. Azt *hiszed, nem bánta meg, százszor is, hogy itt hagyott? (Sóhajt) Csak* büszke bevallani. *Az* én vé*rem. (Diadalmasan megáll a szoba közepén. Hirtelen hangot vált) Mucikám, ugorj csak, hozd a* törlőrongyot ... nézd, milyen *csúnya* sárfol:. Ejnye, ejnye, ezt *csak* te *hozhattad* be, *ne is* tagadd . . . *A papírt meg* add *ide.* Eltesszük *jövőre.*

JANIKA *(grimaszt vág, de szó nélkül megy a konyhába a rongyért)*

NUSI NÉNI *(leül a fotelbe, kezével játékos mozdulatokat tesz a kisgyerek felé a levegőben, aztán kezdi göngyölíteni a celofánt)*

JANIKA *(visszajön, két ujja között hozza a rongyot, kényesen, lábbal akarja dörzsölni)*

NUSI *NÉNI* Hajolj le. Ez *nem* munka. Ott *marad a nyoma.*

JANIKA *(vad mozdulatot tesz, mint aki oda akarja csapni a földhöz a rongyot)*

NUSI NÉNI *(előrehajol a székben)* Mucikám, *ha majd meg*látod *azt a* bőrzekét ... ! JANIKA *(kis habozás után le-*

*guggol, dörzsöli a padlót)* Barna?

NUSI NÉNI Fekete! Mint a korom. De micsoda bőr! Ha már a kezedben van, ott az ágy alatt ... *(Mutogat)*

JANIKA *(benyúl az ágy alá, tessék-lássék maszatol vala-mit)* Gomb van rajta?

NUSI NÉNI *(sokat sejtetően)* Gomb ... hajjaj . . . gomb .

JANIKA *(felegyenesedik, leteszi a rongyot a fotel mellé)* Mikor adod oda?

NUSI NÉNI *(a rongyra bök)* A helyére . . . Ebben a házban mindennek helye van.

JANIKA *(szívesen visszafelelne, de mégsem. Kihajítja a rongyot a konyhába, tréfásan megcélozva a vízcsapot. Kezét nadrágja oldalába törli)*

NUSI NÉNI *(rászól)* A nadrágodba...?

JANIKA Ennek már mindegy.

NUSI NÉNI Karácsonyra kapsz majd azt is. Kordbársonyból. Nem lehet mindent egyszerre. Eszter hozza a decemberi pénzt a gyerek után. Háromszázat rád költök, ha rendes fiú vagy, a többit félreteszem. Jövőre bevezettetjük a gázt, saját erőből, bizony Mucikám. *(Az összehajtogatott papírt gondosan elzárja a szekrénybe)*

JANIKA *(körülnéz, fitymálva)* Érdemes erre még költeni?

NUSI NÉNI *(diadalmasan)* Haha! Hogy érdemes-e? Tudod milyen masszív ház ez? Csak ki kell festetni és egy-két léc a zsalugáterbe! Nyolcezer pengőt adtam érte! Tudod te, milyen sok pénz volt nyolcezer pengő? Harmincnyolcban? Mit meg nem vontam a számtól, amig összekuporgattam?

JANIKA *(közbevág)* Erről jut eszembe, hol a vacsora?

NUSI NÉNI *(nem hagyja megállítani a szövegét, látható élvezettel)* Hiába volt az apád borkereskedő. Hiába keresett sokat. Csak nem akarom emlegetni, még ezen az estén is. Mikulás meghitt ünnepén! Na, szenvedtem éppen eleget. Meg a nagymama. Huszonhét éve, egy fedél alatt. *(Gyorsan hozzáteszi)* Nem azért mondom, az Isten tartsa sokáig. *(Lekopogja)* Ha már a nyolcvanhatot megélte.

JANIKA Mákospatkót sütöttél?

NUSI NÉNI Mindenkinek jut három darab. Eszterre is számítottam, ilyen vagyok, hátha betoppan, már csak a gyereke miatt is, hadd örüljön. Annál a piroskörmű anyósánál úgy-se eszik ilyet, mit tud az, urizálni meg murizálni. Már amikor elvitte innen az a csavargó, már akkor megjósoltam: nem jó vége lesz ennek. Tizenhat évvel öregebb férfi, te buta lány, ej, visszasírnád még a szülői házat .. .

JANIKA *(megy a konyhába, keresi a süteményt)*

NUSI NÉNI *(nyugtalanul az ajtóig megy)* Janika! Nem szeretem, ha kotorászol. Várd ki az idejét. *(Janika megtalálja a süteményt, egyet a szájába tömegy újra a szobába, nyitogatja a szekrényajtót, most a bőrzekét keresi)*

NUSI NÉNI . . . de ez az, amit ti, fiatalok, nem tudtok: várni. Elszédítették a fene nagy előkelő dumával: így a főkönyvelő úr, meg úgy a főkönyvelő úr ... de kérdezem én, micsoda emberek azok, akik arra tanítanak egy lányt, hogy nézze le a saját szüleit? *(Kezdi magát belelovalni az indulatba)*

JANIKA Anya ... add már ide, igazán!

NUSI NÉNI . . . még az esküvőre se hívtak el. December 12-e volt. Ebben a fotelben ültem és füleltem minden hangra: hátha értem jön .. .

JANIKA *(csüggedten leül, előveszi a Népsportot)*

NUSI NÉNI *(rápillant, kikapja kezéből az újságot)* Ne olvass, ha az anyád beszél. De hát ez vagyok én, ilyen marha. Bőrzekét szerzek neki. A másiknak meg ideveszem a gyerekét. Mert *erre* jó a bolond anyjuk.

JANIKA *(legyőzi a mérgét, áthajol, megérinti az anyja kezét)* Ne izgasd magad feleslegesen! Tudod, kímélni kell a szívedet !

NUSI NÉNI *(ösztönösen a szívéhez kap)* Úgyse tart soká. Úgyis megálmodtam, még kislánykoromban: januárban fogok meghalni, amikor hullanak a hópelyhek .. .

JANIKA *(fanyarul)* No látod. Most még csak december van.

NUSI NÉNI *(sebzetten)* El is adhatom azt a bőrzakót. Ekkora rézgombok vannak rajta ... Egy hónapi kosztpénz.

JANIKA Hatszázötven forint, ez olyan sok?

NUSI NÉNI Ne felejtsd el, mi lett az apádból! Hordó-mosó. És a nagyanyád napi citromja? Neked aztán nincs jogod reklamálni. Te egy fillért se keresel, édes fiam.

JANIKA *(halkan)* Megmondtam, hogy elsejétől beállok. Nem kértem, csak ezt a három hetet.

NUSI NÉNI *(legyint)* Nem azért. *(Hirtelen hangot vált, a rózsaszín csillárra tekintve)* Senki se kívánja tőled, hogy fejest ugorj. Nem is engedném. *(Nehézkesen feltápászkodik, Janika mögé áll, simogatja a haját. Janika idegesen tűri)* Eleget tanultál. A jeles érettségiddel nem mehetsz el közönséges, piszkos munkára. Majd felvesznek jövőre az egyetemre. Újra megpróbáljuk. Írunk Józsi bátyádnak is. Igen, még ma este írunk. Elvégre közelednek az ünnepek. Eszébe juthat neki is a családja, egy évben egyszer, akárhogy felvitte az Isten a dolgát.

JANIKA Józsi bácsi fütyül ránk. Mikor eszünk már?

NUSI NÉNI Az nem úgy van, hogy csak úgy egyszerűen fütyül. Karolin anyó neki is az anyja. Felnevelte tisztességben. Írni kell neki. Most segíthet. Csak egy szavába kerül, főmufti a minisztériumban. Addig várj : ez a baj, hogy ti fiatalok nem tudtok várni ... *(Babrál janika hajában)* Csak légy jó fiú, és örülj, hogy melletted áll az anyád .. . majd még kikaparnál a sírból... *(Ellágyul)*

*(Kopogás a nagymama ajtaján)*

JANIKA *(felugrik, menne a kis-ajtó felé)*

NUSI NÉNI *(erélyesen)* Hagyd csak. Hadd pihenjen. Az ő korában fontos a pihenés. Ha én ennyit pihenhettem volna, nem öregedtem volna meg idő előtt ... *(A tükörhöz lép, gereblyézi az arc-húsát)* Pedig még az ötvenet se töltöttem be. Mások ebben a korban .. . *(Legyint lemondóan, várakozóan Janikára néz)*

JANIKA ***(kényszeredetten)*** Nem vagy öreg, egyáltalán.

NUSI NÉNI ***(mohón)*** De ez a sok hús ... *(Ütögeti kétoldalt a csípőjét)*

JANIKA *(hadarva)* Direkt jól áll.

NUSI NÉNI *(„könnyes mosollyal")* Emlékszem egy mesére, mennyit olvastam neked, a kisfiúról, aki az anyját talál-ja legszebbnek a világon .. . senki mást, csak az anyját, pedig annak az arcát felmarta a himlő, de mégiscsak az anyját .. .

JANIKA *(nem tud egy helyben megmaradni, szalad a szekrényhez, de nem meri nyitogatni. Ott marad, hátát a szekrényhez támasztva)*

NUSI NÉNI Milyen aranyos is tudsz te lenni. Akkor születtél, amikor már mindenről lemondtam. Tied lesz itt minden. Te vagy az én kis gavallérom. Az egyetlen férfi az én kis házamban.

JANIKA *(igyekszik az érzelgősséget, ami már fojtogatja, viccre cserélni)* Plusz Jenci. El ne felejtsük.

NUSI NÉNI Jenci! Mit számít szegény Jenci? Mit számít egy albérlő, akármilyen régi barát is ... csak hát fel-fordulnánk nélküle, Mucikám, ez az igazság, felfordulnánk a kanadai rokona nélkül. 70o forint, azért a kis szobáért, nagy pénz, és az ő igényei ... egy ilyen szegény, csendes kelekótyának ugyan mi lehet az igénye? Tudom, hogy ez is bosszant téged, de légy türelemmel. Ha majd kezedben lesz a diploma, megváltozik minden. Mérnök, az igen. Szegény Jenci is mérnök volt. Hogy nem sikerült neki ez a helikopter, ebbe bolondult bele. De még most is konyít hozzá valamit, láthatod. Két-háromezret megkereshetsz te is, ragyogni fog ez a ház, ide aztán hozhatsz asszonyt, ha muszáj ... de az még soká lesz, igaz, Mucikám, amikor ilyen butaságokba ártod magad ... *(Közben tesz-vesz a heverőn, a fotel mögött, a csecsemőt bagyulálja. Janika a szöveg felénél kiosont a konyhába, eszi a süteményt. Nusi néni megfordul. Észreveszi, hogy egyedül van, de reméli, hogy a nyitott ajtón kihallatszik a hangja)* ... mert milyen aranyosak, amíg ilyen pici pólyások. Aztán megnő-nek és átlépnek az emberen. *(Körülményesen megkerüli a fotelt, ismét leül, kezét ölébe ejti. Hirtelen, pátosz nélkül fejezi be, őszinte keserűséggel)* Úgy tudnak átlépni az emberen, mint egy darab rongyon. *(A nagymama erélyesen dörömböl)*

NUSI NÉNI *(felugrik, nyersen beszól)* Csend! Legalább Mikulás szent estéjén kíméljetek!

JANIKA *(behozza a süteményes tálat, közben majszol)*

NUSI NÉNI *(szelíd korholással)* Ej, te pákosztos, vacsora előtt? A nagymamának hagyjál, imádja az édességet. Csináltam neki lekvárosat is, hadd legyen boldog. Hiába, ezek az öregek szeretnek jól élni, de hogy miből, nem kérdezik. Háromszázötven öregségi, abból is minden délután cukrászsütemény, kakaó .. . nem mintha sajnálnám tőle, persze .. .

JANIKA *(teli szájjal)* Te vagy itt a jótündér, elismerem. De most már elő azzal a titokzatos bőrzakóval!

NUSI NÉNI Hazajön az apád, talán Jencit is behívjuk, egy szép estét megérdemel. Az ajándék vacsora után. Gondoltam én mindenkire, ha szerényen is, de gondoltam.

JANIKA Én nem vettem semmit. *(Kifordítja a zsebét)* Jelenlegi helyzetemben .. .

NUSI NÉNI Tőled nem is kívánja senki. Tőled. én csak szeretetet várok. Egy-két puszit az orrom hegyére ... Emlékszel, kiskorodban mennyi puszit adtál? Mondták is a szomszédok, nahát, Szapper-né, ezt a csókosszájú gyereket.

JANIKA *(mintha nem hallaná, eszi tovább a süteményt)* NUSI NÉNI *(vár egy kicsit, azután belenéz a tálba)* A végén nem tudom Esztert meg-kínálni.

JANIKA Fogadok, hogy nem jön el.

NUSI NÉNI Az lehetetlen. Mikulás este!

JANIKA Egyik este olyan, mint a másik. Hülyeség. NUSI NÉNI Ugye, ugye? De azért a bőrzakó kell ?

*(A nagymama megint dörömböl)*

JANIKA Eresszük már ki! NUSI NÉNI Még húsz perc *(Nézi a vekkert)* Addig mind itt lesznek. Nem is zártam be a kaput, kivételesen.

JANIKA Persze. Mikuláskor nem járnak rablók. Mikulás-kor a rablók is ünnepelnek.

NUSI NÉNI Csak te ne légy cinikus. Semmit sere utálok annyira, mint a *(gondosan artikulálva)* cinizmust.

*(Érkezik Szapper úr, a kerten át, kopott aktatáskával a hóna alatt. Tisztes, fáradt, félénk munkásember benyomását kelti, mint aki csupa jóindulat, igyekezet)*

JANIKA Hogy te milyen művelt vagy! Bírlak!

NUSI NÉNI *(mint altit megdícsértek, elmosolyodik. Hirtelen felfülel a zajra, aggódva kikukucskál a konyhába)* Az apád!

JANIKA *(elkomorodik, leül az asztal melletti székre, félig háttal)*

SZAPPER ÚR *(idegenkén', kopog a szobaajtón)*

NUSI NÉNI Mit kopogsz? Bújj be!

SZAPPER *(előretolja a táskát, azután ő maga is utána lép)* Szervusz ... anyukám .. . szervusztok. *(Megáll az ajtóban, Janika biccentve nyugtázza)*

NUSI NÉNI Letörölted a lábad?

SZAPPER Kétszer is, hogyne töröltem volna le, természetesen ... *(álldogál, forgatja a táskát, hirtelen belenyúl, kiemel egy csomagot, a táskát a heverőre dobja, a csomagot a háta mögé rejti)* Na, anyukám, találd ki, mit hoztam neked ... mit hozott neked a te Gyulád?

NUSI NÉNI . . . mert tegnap is sáros lett a szőnyeg. A perzsa!

JANIKA *(visszafordul a széken, idegesen)* Az a gyönyörű, rongyos perzsa!

SZAPPER *(gyorsan)* Anyádnak igaza van. Na, mit hoztam neked, anyukám? *(Groteszk táncmozdulatokat tesz az asszony felé)*

NUSI NÉNI Ülj le. Ne táncolj annyit. *(Körülnéz, alkalmas helyet keres.)* Oda a kályha mellé, a sámlira.

JANIKA A sámlira!

NUSI NÉNI *(szemrehányóan ránéz)* Ott jó meleg van.

SZAPPER *(a fejét csóválja)* Te nem hiszel nekem, anyukám! Idenézz! *(Büszkén előhúzza a csomagocskát)* Neylonharisnya. Két mázsa fát vágtam érte! Neylonharisnya, külföldi, anyukám ... *(Izgatottan kibontja, úgy adja át az asszony-nak.)*

JANIKA *(megint elfordítja a fejét, kínlódva.)*

NUSI NÉNI *(elveszi, a fény felé tartja, vizsgálja)* No nézd csak! És tényleg. Nem is hibás. Janika, való még nekem ez a világos?

JANIKA *(nem felel, felpattan, kimegy a konyhába, vizet iszik, ott marad a csapnak dőlve, cigarettázik)*

SZAPPER Hogy való-e neked, anyukám? Egy ilyen asszonynak...

NUSI NÉNI *(gondosan visszacsomagolja a harisnyát, a zsebébe süllyeszti. Szapper úr várakozóan megközelíti. Nusi néni rövid habozás után oda-nyújtja neki a kezét) Na...* megcsókolhatja.

SZAPPER *(elkapja a kezefejét, mohón csókolgatja, cuppogva)*

NUSI NÉNI *(hirtelen, nyersebben)* Elég. Mondtam már, hogy ne táncolj körülöttem. *(Nyugtalanul kinéz, janika után a konyhába)* Cigarettázol? Tönkreteszed a tüdődet. Napi háromharminc a levegő-be. Utána szellőztess! Tudod, hogy nem bírja a füstöt a szervezetem.

JANIKA *(bedobja a csikket a vízcsapba, visszamegy a szobába. Gondosan kikerüli Szapper urat, aki a sámli felé tart)*

SZAPPER *(félénken)* Hogy vagy fiam, jól?

NUSI NÉNI Ahogy egy ilyen szerencsétlen sorsú gyerek lehet. Mit kérdezgeted, nem csoda, ha ideges.

SZAPPER *(elhelyezkedik a sámlin, a süteményes tál felé nyújtogatja a nyakát)*

JANIKA *(odatartja elé a tálat. Szapper Nusira néz, kérdően)*

NUSI NÉNI Kettőt. SZAPPER *(eszi, gyerekes örömmel, kicsit csámcsogva, elismerő bólogatás közepette)*

NUSI NÉNI . . . ha már nem tudjátok kiböjtölni a vacsorát. Es máskor ne harisnyát vegyél, ha hozzájutsz egyszer te is valamihez . . . A pénzt add ide. A többit bízd rám, majd én eldöntöm, hol a helye...

SZAPPER Bámullak, anyukám. Ahogy ezt te összefogod ... bámullak, anyukám. Egy kis vacsorát...

JANIKA Mama! Melegíts! Hallod?„Tündér", melegíts !

NUSI NÉNI *(szeretettel)* Hej, te nagy csibész! Csak nem hagy békén . . . pedig még tíz perc hétig, az a szegény lány meg eheti majd hidegen. *(Kimegy a konyhába. Odabenn zavart csend, janika és Szapper úr nem tudnak egymással mit kezdeni)*

SZAPPER Van egy cigarettád?

JANIKA Én is úgy kaptam, a szomszéd kályhástól.

SZAPPER *(gyámoltalanul)* Ma még nem ebédeltem. Elfelejtettem befizetni az üzemi kosztot.

JANIKA Elfelejtetted! Harisnyát vettél rajta. *(Dühös)*

SZAPPER *(hadarva)* Dehogy, ugyan dehogy, dehogy .. .

JANIKA Esztertől kérj. Neki van. Egész paklival. SZAPPER *(félénkülve)* Talán egy húszast is adna. JANIKA *(gúnyosan)* Amilyen jószívű.

SZAPPER *(ismételgeti)* Elfelejtettem befizetni .. .

NUSI NÉNI *(a konyhában teszvesz a tűzhely körül, kinéz a kertbe, mintha lépéseket hallana, azután jön befelé, Szapper úr gyorsan a szájára teszi az ujját, int janika felé, hogy „pszt")*

NUSI NÉNI Mit mutogatsz?

JANIKA Éhes.

SZAPPER *(tréfásan fogait vicsorgatja, a sámlin ülve)* Mint a farkasss . . . mint a farkasss...

NUSI NÉNI *(kedélyesen felnevet)* Jaj, te . . . *(Legyint)* Nem várunk tovább. Eresszétek ki a nagymamát.

ESZTER *(közben megérkezik a kerten át, divatos kabátban, kucsmában, ápoltan, könnyű kézibőrönddel. A bőröndöt leteszi a kamrában, hallgatózik az ajtónál, lábujjhegyen jött, s most mintegy végszóra benyit)* A nagyi egyelőre maradjon csak bent. Szervusztok. Jaj, de jó ez a fény, milyen dekoratív.

NUSI NÉNI *(összecsapja a kezét)* Nem is hallottunk .. . mégiscsak be kéne zárni azt a kaput...

ESZTER *(hozzálép, katonásan megcsókolja, az apjának a vállára ver, Szapper úr elfogódottan mekeg valamit, Janikának csak egy szemöldökrándítás jut. Vetkőzik, széles mozdulatokkal ledobja kabátját, kucsmáját, a kisgyerek mellé veti ma-gát a heverőre)* Kicsi arany bogár . . . hát itt az anyuci .. . kicsi arany bogár . . . *(Ráborul)*

NUSI NÉNI Itt az anyuci, bizony. Legalább Mikulás este elengedte a drágalátos apuci.. . A paprikáscsirkét galuskával szeretted.

JANIKA Együtt a szent család! Engedhetem a nagyma-mát ?

ESZTER *(felemeli a fejét)* Olyan sürgős? Nem lehet tő-

le egy szót se váltani ... Miért ilyen piros a gyerek arca?

NUSI NÉNI *(felmutat)* Milyen legyen, piros fényben? Tudom én, mi kell egy pólyás-nak ... Engem ne taníts! Nem is adnám oda senkinek a tulajdon gyerekemet, hogy vesződjön vele. Mert az az igazi szeretet, a pelenkát mos-ni.

ESZTER *(retiküljéhez kap) A* járandóság, el ne felejtsem! $45^0$ az e havi .. .

NUSI NÉNI *(elveszi, számol-ja)* 480. A december 31 napos.

ESZTER *(uralkodik magán, még ad)* Nesze még 50.

JANIKA *(füttyent, Szapper úr előrenyújtott nyakkal mereven figyeli)* Ez aztán gavalléria! Megér neki a „tulajdon gyereke" kerek ötszázat is. Hölgyem! *(Gúnyosan bókol)*

ESZTER Te taknyos. Te kis naplopó.

NUSI NÉNI *(élesen, a szívét nyomogatva)* Azonnal hagyjátok abba. Két testvér, és marakodnak. Azonnal hagyjátok abba, vagy kidobom a vacsorát.

SZAPPER *(bátortalanul megszólal)* Nem szép dolog a veszekedés.

ESZTER *(végignézi, sajnálkozva)*

NUSI NÉNI Milyen ritkaság, hogy így együtt látlak benneteket! Beszélgessetek szépen: halljam!

JANIKA *(csüggedten leroskad az egyik székre. Eszter is merev pózba vágja magát, Szapper lassan elszunnyad a kályha mellett)*

NUSI NÉNI *(folytatja)* Öröm az egy anyának, ha elnézheti két felnőtt gyerekét ... egyik se nyomorék, egyik se agyalágyult. Hányszor mondtam: fogjatok össze az életben. Kik fogjanak össze, ha nem a testvérek ? *(Megáll középen, kezét hasára kulcsolja, bámulja őket várakozóan)*

ESZTER *(fanyalogva)* No Öcsi. Mire vársz? Hallottad anyukát...

JANIKA Jó színben vagy. A szerelésed is tipp-topp. Fogadd megelégedésemet, igazán.

ESZTER Te se panaszkodhatsz. Nem piszkoltad be a kezedet, még mindig. Egy kisasszony is megirigyelhetné a finom ujjaidat.

NUSI NÉNI *(elégedetten bólogat)*

JANIKA Csak azért sajnállak, mert a végén a sok munkába beleszakadsz. Vigyázz magadra, nővérkém.

ESZTER Nem lehet mindenki olyan szerencsés, mint te, hiába.

*(Mindezt mosolyogva, a gúny olyan rejtett árnyalatával, hogy a gyanútlan Nusi néni el is hihesse, hogy itt barátságos testvéri beszélgetés, „eszmecsere" folyik, némi évődéssel)*

NUSI NÉNI *(kétoldalt nyúlva, szinte egyszerre simogatja meg Janika és Eszter haját, azok megrezzenve tűrik, de nem veszik el a fejüket)* Úgy, úgy. Kiszaggatom a galuskát. *(Kimegy a konyhába, halkan énekelve dolgozik: „Halványsárga rózsa, ha tudnál beszélni, elmondanám néked, hogy nem érdemes élni ..." Vidámsága ellentétben van a keserves szöveggel)*

JANIKA *(leplezetlenül szembefordul)* Mit akarsz tőle?

ESZTER Es neked mit hozott a Mikulás?

JANIKA Elsejétől beállok dolgozni. Kíváncsi vagyok, akkor mit szólsz.

ESZTER Te mindig félreérted. Énfelőlem maradhatsz itt, a mama lábasa mellett, ítéletnapig.

JANIKA *(az apja felé pillant)*

ESZTER Alszik. Különben sem érti.

JANIKA Fogadok, hogy megint kihúzol belőle valamit. Te nem adsz csak úgy ötven forintot, potyán.

ESZTER Elvégre Mikulás .. .

JANIKA *(bohóckodva)* Hogy ezt mindig elfelejtem! ESZTER Ezért nem kapsz egy rendes állást sehol. A modorod miatt. Úgy látszik, hiába fürdettek tejben-mézben, kis princ, mégse lettél finomabb. JANIKA Te viszont kikupálódtál, a flancos férjed mellett. Az nem számít, hogy kalucsnit visel, ha esik az eső!

ESZTER . . . ott azért volt légkör, megadták a módját.

JANIKA Miért beszélsz egyszerre múlt időben ?

ESZTER Jobban tennéd te is, ha hallgatnál az okos szóra. Nem akarok rosszat. *(Janika morog valamit, dacosan)* Ha már anya így elfuserált, embereld meg magad, a saját erődből! Itt az én példám. Nekem ki segített? *(Teátrális mozdulattal önmagára mutat)*

JANIKA Ez aztán igen! Karrier: adogatni az ecseteket a restaurátorok keze alá .. .

ESZTER *(halkan)* Jani. Te tudod, hogyan volt . . . ismersz te mindent jól. Nem vagy már csecsemő.

JANIKA Én tehetek róla talán?

ESZTER Ne kiabálj Csendes a környék, Mikulás este.

*(Lecsendesednek, Szapper úr előreesik a sámlin, alva. A nagymama ismét dörömböl, Janika nézi az órát)*

ESZTER …vár j. Arra gondoltam, kaphatsz tőlem egy százast. Ami rajtad van, már nem is nyakkendő. Majd visszaadod, ha mérnök leszel.

JANIKA Minek nekem nyakkendő? *(Zavartan fogdossa a nyakát)*

ESZTER Nyakkendő mindenkinek kell. De hát vegyél nagykockás sálat, mit bánom én.

JANIKA *(küszködve elveszi a pénzt. Morzsolgatja)* Kösz. Ami azt illeti . . . kösz .. . addig is .. .

ESZTER Es ezentúl ne járjon annyit a szád.

NUSI NÉNI *(bejön, janika villámgyorsan elsüllyeszti a pénzt a zsebében)* Ezt szeretem, ezt a békességet.

ESZTER Állást is szerzek a fiadnak, mama. Éppen most oktatom: ne csak úgy vaktában pottyanjon be valahova. Egy ismerősöm apja rendkívül befolyásos, irodára is kerülhet...

NUSI NÉNI Azt még nem bánnám, arra az egy évre át-

menetileg. Nemsokára forr a víz, a galuska csak frissen jó. *(Észreveszi az alvó Szappert)* Hát ez meg?

JANIKA Hadd aludjon. Fáradt.

NUSI NÉNI *(furcsa hangsúllyal)* Fáradt?

ESZTER *(megfogja a kezét, nem engedi, hogy Szapper felé közelítsen)* Mama. Pihenj te is egy kicsit. *(Erőszakkal lehúzza a heverőre, maga mellé)* Nézd, milyen édes! Esküszöm, rád nevet. *(A kisgyerek felé mutogat)*

NUSI NÉNI Megérzik a gyerekek, honnan jön a szeretet . . . nem a duma a fontos, hanem a cselekvés. Naponta tízszer is tisztába teszem, de nem is sebes a bőre, mint amikor idehoztad .. .

ESZTER Hát igen. Ehhez mindig is értettél, senki se tagadja. Nem is tudom, mi lett volna nélküled. Cipelni reggel, este, hóban, fagyban .. .

JANIKA *(közbeszól)* Azért ha nekem lenne egy ilyen kis krapekom, nem hoznám ide. *(Eszik megint egy süteményt)*

NUSI NÉNI *(gyanakodva)* Ezt hogy érted, Mucikám?

ESZTER No, „Mucikám", hadd halljuk!

JANIKA *(elbátortalanodik)* Hát szóval, hogy mégis ... mindenki a magáéval .. .

NUSI NÉNI *(sóhajt)* Te még kis ártatlan vagy . . . Mit tudod te, milyen nehéz néha. *(Eszterhez)* Ej, te szerencsétlen lány, miért is nem hallgattál rám? Itt éldegélhetnénk, hármasban, nem mindenki mondhatja el, hogy ilyen fedél van a feje fölött, saját ház, biztonság ... még hogy lebontják ... ostoba beszéd. Valami firkász ezzel akar kitűnni...

ESZTER *(legyint)* Öt éve fecsegnek ... terv! Tudod, hogy van az.

NUSI NÉNI Mint a világvége. Mindig akad egy-két bolond, aki beugrik, hogy ekkor lesz, meg akkor ... *(Fölényesen vállat ránt, hirtelen visszatér az eredeti témára)* Téged is jól beugrattak .. kellett neked férjhez menni?

ESZTER Azért jó ember volt. Rendes ember. Nem tehet róla szegény, hogy így alakult. *(Figyeli a hatást)*

NUSI NÉNI *(csodálkozva)* Úristen . . . mit hallok? Csak nem dobott ki? Csak nem szedett fel egy tyúkot, ilyen feleség mellett? *(Janikához)* Ne egyél többet. Más is van rajtad kívül a családban.

JANIKA *(sértetten előveszi a Népsportot megint, beletelepszik a fotelbe, kicsit elhúzva azt az asszonyoktól és olvasni kezd)*

ESZTER *(gőgösen)* Kidobni, engem? Nézd anya ... *(Kicsit gondolkozik)* Szeretném, ha nem szidnád többé. Nem érdemli meg. Én határoztam el, hogy mégiscsak válunk.

JANIKA *(kissé leereszti az újságot, titokban feszülten figyeli a beszélgetést. Nusi néni összecsapja a kezét. A nagymama most már veri az ajtót)*

NUSI NÉNI Rögtön!!! *(Eszterhez)* Te viccelsz! Nem lehet igaz, hogy amit jósoltam, ilyen pontosan beteljesedjen!

ESZTER . . . persze bármikor visszamehetek. Tudod, milyen férfi ez? „Előtted mindig tárva-nyitva az ajtó .. . ha majd megtép a sors vihara ..." És a gyerek is a mienk. Mert ezt nem adom. (A *gyerekhez hajol.)*

NUSI NÉNI Nem, nem térek magamhoz! Mennyit mesélted, hogy ilyen boldog vagy, meg olyan nyugodt, ilyen harmónia, meg olyan támasz .. . Es most csak úgy ukmukfukk ... ? *(Gyanakodva, érdesen)* De hát miért? Eszter?

ESZTER *(gondosan formálja a mondatokat)* Az ember komolyodik. Ahogy múlnak az évek. És mégiscsak más.

NUSI NÉNI Micsoda?

ESZTER *(nyugtalanul janikára pillant, nem vág-e közbe) Az* ember megtanulja ugye, becsülni, az anyai házat .. .

JANIKA *(ideges mozdulattal az arca elé kapja az újságot)*

NUSI NÉNI Mintha én számítottam volna neked valaha is . . . még az esküvőre se hívtál el... szégyellted az anyádat ... *(Elhúzódik tőle)*

ESZTER Abban te is hibás voltál . . . te mondtad, emlékszel...

NUSI NÉNI Már biztosan forr a víz. *(Feláll)*

ESZTER *(mint aki fejest ugrik)* Szóval arra gondoltam, visszajövök.

JANIKA *(megint leteszi az újságot, füttyent, Szapper horkant egyet)*

NUSI NÉNI *(visszatottyan a heverőre)* Vissza ... ? Hova, vissza?

ESZTER *(türelmetlenül)* Hát ide. *(Kis csend)* Hozzád, na. Visszajövök hozzád, mama.

NUSI NÉNI *(csaknem elsírja magát)* Az isten malmai. Látod, Janika . . . lassan, de biztosan .. .

ESZTER *(gyorsan janika felé)* Te se bánod meg, öcsi. *(Feláll, jelentőségteljesen nyitogatja a retiküljét)*

JANIKA *(tehetetlenül hallgat)*

NUSI NÉNI *(bűvölten hajtogatja)* Ide vissza, a régi falak közé... *(Feláll, magához öleli ESZTER fejét. Hirtelen eszébe jut valami)* . . mert én ilyen marha vagyok. Megtaposnak és én csak felejtsek el mindent ... hogy férünk el eb-ben a szobában?

ESZTER *(simogatja az anyja hátát, mint a kutyákét szokták, szinte vakargatja)* Jenci elköltözhet.

NUSI NÉNI Jenci hétszáz forint!

ESZTER Nem keresek rosszul. Pista tartásdíjat is ad. Velem kerek havi ezer jön a házhoz, úgy kalkulálj .. .

NUSI NÉNI Addig is, jó széles ez az ágy ... *(Izgatottan nyomogatja az ágyat)* Janika, elég lesz neked egy párna, ugye szívem?

JANIKA *(halkan)* Addig vártam arra a rohadt vacsorára, amíg a végén elment az étvágyam. *(Feláll, fojtott ingerültségében felborítja a széket, Szapper is felriad, mintha fut-ni akarna, kaszáló mozdulatokat tesz a lábával)*

NUSI NÉNI Te kis szeleburdi

És még te akarsz gyárba menni!

**SZAPPER** *(ijedten)* Anyukám... a vacsora?

NUSI NÉNI Ünnepi vacsora! Eszter visszaköltözik! Hallod? Ünnepi vacsora!

SZAPPER *(hadarva)* Nagyon örülök. Kislányom, nagyon örülök. Mindig szerettelek.

NUSI NÉNI *(ábrándosan)* Emlékszel, apád mekkora Mikulást hozott? Négyéves voltál, vagy öt, pedig háborús idők jártak, mégis ... alig fért be az ajtón, valódi szakáll a l…

SZAPPER *(lelkesen)* Cukorból volt az egész pofája .. .

JANIKA *(közben fel-alá sétál zsebredugott kézzel)*

NUSI NÉNI Már nagyon szeretnéd látni azt a bőrzakót ?... Kiszaggatom a tésztát, tényleg.

ESZTER *(dolgavégzetten a karosszékbe telepszik, a gyereket takaróstól ölbe veszi)*

SZAPPER ... és utána behívjuk Jencit. Egy-két partit lejátszunk, ugye, megengeded anyukám?

NUSI NÉNI Ne szoktassuk ide. Vagyunk elegen nélküle is, hála Istennek. Csak a legszűkebb családi körben ... *(Izgatott örömmel indul a konyha felé, onnan fordul vissza, mint akinek hirtelen eszébe jut egy remek megoldás)* A nagymama ... egészen elfelejtettem. .. itta nagymama is.

JANIKA Beengedhetem végre?

NUSI NÉNI *(int, hessegetően)* Az is egy szoba. Méghozzá milyen szép, tágas.

ESZTER Lánykoromban sem adtátok ide.

NUSI NÉNI 86 éves. Na. *(Eszter sóhajt, helyeslően, Nusi kimegy a konyhába a tűz-helyhez, bekiabál)* Nyissátok ki neki az ajtót. Itt az idő!

ESZTER *(lustán janikára néz, Janika megy, elfordítja a kulcsot, aztán félrelép. Kisvártatva nyílik az ajtó. Kilép - a meggyötört öregasszony helyett Karolin anyó, csipkeblúzban, csipkekendőben, fekete lakkcipőben, bot helyett tarka napernyőre támaszkodva, végtelen gőggel és méltósággal. Végigtipeg a szobán, Eszterre bök az ernyővel)*

KAROLIN ANYÓ Te most jöttél. Te vagy az egyik unokám. Engem nem lehet megtéveszteni. Hihetetlen a memóriám. *(Továbbdöcög, megáll a süteményestálnál, az ujját hozzáérteti)* Én ilyet nem eszem. Vacak. *(Undorodva koppant az ernyővel)* Nusi! Látom már, nekem kell venni, ha valami finomat akarok. A habkönnyű piskóta tetejére tejszín, darált dióval. Írjátok le a receptet! *(Kopog az ernyővel)*

SZAPPER *(felugrik a sámliról)* Drága Karolin anyó ... *(Kínálja a helyet)*

KAROLIN *(megvetően végigméri az ajánlatért, Eszterhez lép, megbökdösi az ernyő nyelével, felállítja gyerekestől és beletelepszik a karosszékbe. Szapper visszahuppan)*

NUSI NÉNI *(felgyűrt ruhaujjal, boldogan lihegve a sietségtől, visszajön)* Most már csak ki kell szedni, zsírban átforgatni. Nemsokára járnak a betlehemesek. Szeretem a hangjukat. Janikám! A kályha?

JANIKA *(bágyadtan)* Meleg.

NUSI NÉNI *(bólogat. Nekitámaszkodik az ajtófélfának, a szoba és konyha között. Nézi őket. Janikát a kályhának támaszkodva, Szapper urat a sámlin, Esztert a heverőn a gyerekkel és a nagymamát, középen a karosszékben)* Újra együtt. Jó kis ház ez. *(Kattant egyet a kétágú csillár körtekapcsolóján, az egyik körte kialszik, még rózsaszínebb lesz a szoba)* Igazi fészek. Elférünk benne mind, eléldegélünk szép kényelmesen.

JANIKA *(morogva)* Csak össze ne dőljön.

NUSI NÉNI Ez? Száz év múlva se. Így télen persze nem az igazi. Nyáron. Amikor nyílnak a kertben a tearózsák.

KAROLIN *(erélyesen koppant az ernyővel)* A rádiót! Hallani akarom a híreket!

JANIKA *(gépiesen engedelmeskedik, felkattintja a rádiót)*

ESZTER *(miközben felhangzik a szünetjel, maga elé, gyengéd mosollyal, mint aki emlék-szik ...)* . . . és az árvácskák, az árvácskák, a kapu előtt.

## F ü g g ö n y **2.** kép

*Karácsony után. Kis karácsonyfa az asztalon, máris megroggyanva, lekopasztva. A hó elolvadt a kertben. Kopár, száraz bokrocskák, a kerti kapu lámpája sem ég. A konyhában a gyerek kiságya előtt a függöny széthitzva, jelezve, hogy a gyerek nincs ott. Eszter a haját rendezgeti a tükör előtt, pongyolában. Ruhái szanaszéjjel az akasztókon lógnak. Janika jön a kerten át, a bőrzekében. Felgyújtja a kerti lámpát. A konyhában beleszagol a lábasokba, azután térdével löki be a szobaajtót.*

ESZTER *(visszafordul a tükörtől)* Te hülye! Nem tudsz kopogni?

JANIKA Miért? A főkönyvelő úréknál mindig kopogtak? ESZTER Mi bajod van még neked is azzal a szegénnyel? JANIKA *(utánozza)* "Á, a kedves testvéröccse. Részemről a szerencse. Lesz még belőle valami, ha egy kicsit megnyesegetjük ..." Nyesegetitek az apátok... *(Leveti a bőrzekét, odadobja a székre)*

ESZTER Ne légy közönséges. Olyan közönséges lettél, mint a mama. *(Pózolva leül a karosszékbe)*

JANIKA *(dühösen)* Ne nekem mondd. Neki mondd, a szemébe. Már úgyis elhitte, hogy miatta jöttél vissza ...

ESZTER Most mit akarsz?

JANIKA Rosszul időzítettél. Találkoztam a kapuban a fiatalúrral.

ESZTER *(meghökken, aztán dacosan)* Talán te fogod megszabni, hogy ki jöhet ide?

JANIKA A srácok is beszélik. Minden másnap, amikor a mama piacra megy. Munkaidőben!

ESZTER *(gúnyosan)* Te beszélsz munkaidőről -- nekem?

Ugyan kinek a cigarettáját szívod?

JANIKA Nem sokáig leszek rátok utalva. Megkaptok mindent, duplán!

ESZTER *(fintorog)* Ezt nem kétlem. Nagy hős vagy te. Ott döntögeted a kályhás Eingruber lányát a grundon. Más nem akad?

JANIKA Nekem nincs férjem.

ESZTER Te kis erkölcscsősz. Talán el akarod venni? Van vagy tíz szál haj a fején, és azok a csirkelábak ... meg az a horgolt pilótasapka, esküszöm, tiszta bohóc .. .

JANIKA Nem mindenkinek telik a flancra.

ESZTER Én megdolgozom érte. Néha napi 12 órát is .. . De te? Így akarsz bejutni az egyetemre?

JANIKA Te bejutottál. Egy évet jártál a Képzőművészetin, akkor abbahagytad. Eladtad magad, nekem te ne dumálj !

KAROLIN *(óvatosan kilép a nyikorgó ajtón. Földig érő hálóslafrok van rajta. A napernyő mindig a kezében, erre támaszkodik. Most jól látjuk elhanyagoltságát a teljes fényben)*

ESZTER *(rémülten)* Elfelejtettem bezárni!

KAROLIN *(egyenesen a karácsonyfához tart, megpiszkálja a maradék cukrot)* Nem Stühmer, megterheli a gyomromat.

ESZTER *(hogy Janikát megakadályozza a további beszédben)* Hol a narancs?

KAROLIN *(szigorúan)* Miféle narancs?

ESZTER Tudod te jól. A gyereké.

KAROLIN Éppen csak egy gerezdet. Nem kell az nekem, savanyú, kidobtam a szemétbe. *(Sértetten visszakocog)*

ESZTER *(rá akarja zárni az ajtót, Janika legyint)*

JANIKA Ha dörömböl, jobb? *(Megvetően)* És te *ide* jöttél vissza, hogy a paliddal találkozhass!?

ESZTER *(fenyegetően)* Vigyázz a szavaidra. Leszedik rólad a cifra zakót, ha az Eingruber Katikát elmesélem!

KAROLIN *(újból megjelenik, leül a fotelbe, a napernyőre támaszkodva, néma, mintha nem is élne. Tehetetlenül rámerednek. De a beszédet nem lehet abbahagyni, csak lefojtani)*

ESZTER Nem hallottál még olyat, hogy igazi szerelem?

JANIKA Maszlag!

ESZTER *(lágyan mosolyog)* Persze, nem „Eingruber Katikkal". Egy érzés, tudod, ami segít .. .

JANIKA Segít? Ugyan, mit segít?

ESZTER Elviselni *(tétova mozdulatot tesz)* ezt az egészet .. . Kell, hogy legyen valami.

JANIKA Szerelem, szenvedély! Minta ringlispil a vurstliban, csupa szédelgés. A ti „érzéseitek"! Azok tettek tönkre mindent.

KAROLIN Teát kérek, csipkebogyóból. A csipkebogyóban van a legtöbb C-vitamin.

ESZTER De azért te is összeálltál az Eingruber Kival.

JANIKA Az egy okos lány. Azt én megtanítottam, hogy aki örök szerelmet hazudik, üsse pofon. Mi már szabadabban akarunk élni, nem pedig bálványt teremteni a semmiből.

KAROLIN Jani! Kérek egy pohár vizet!

ESZTER Ugorj csak, Janika! *(Janika kicsörtet a konyhába, Eszter nevet, inkább szomorúan. Hirtelen Karolinhoz)* Nagyi . . . akkor azt a szekrényt kihozhatom? Nézd, hol lógnak a ruháim!

JANIKA *(jön a vízzel, Karolin anyó rászól)*

KAROLIN Tányérral! JANIKA *(erősen leteszi a poharat az asztalra)*

ESZTER Ez igen. Ez aztán a jellem. Nagyi . . . szóval vihetem a szekrényedet.

KAROLIN *(nézi a poharat, nem nyúl érte, felemelkedik, sértetten)* Nektek áldoztam az egész életemet. Kétszáz pengőt kaptatok a házhoz. A lelki nemesség, az veszett ki belőletek. A szekrény az enyém. *(Visszadöcög a szobába, most már Jani ráfordítja a kulcsot)*

ESZTER *(őszintén)* Csak tavaszig kibírjam. Tavaszra kimondják a válást, és akkor kiköltözünk Karcsikával Zugligetbe. Tudod, ott van a villájuk. Neki . . . illetve az apjának. Az apja professzor.

JANIKA Gratulálok. ESZTER *(mint aki hirtelen meg akarja osztani a nagy érzéseit)* Figyelj ide: „... mi már egyszer tűnt időkben éltünk, nővérem voltál, vagy asszonyom ... fél lelkünk maradt csak, úgy összeforrtunk, fél-homály csak delelő napunk..." *(A nagymama dörömböl. Csüggedten.)* Ez Goethe.

JANIKA *(az ajtóhoz ugrik, sarkig kitárja)* Ez meg a gyűjtemény ősdarabja: „Ich bin ein Mensch!" Nevelőnő, perfekt nyelvtudással ... *(Nusi néni végszóra lép be, miután előzőleg a konyhában matatott)*

NUSI NÉNI . . . bezzeg már a konzervek feliratát se képes lefordítani a nagy perfektségével .. .

KAROLIN *(ellenségesen eldöcög mellette, kezében vizeskancsóval)* Buta gyerek voltál. Te is meg a Józsi is. Nem tudtok németül egy szót sem.

NUSI Nem ám. Mert minket nem tanítottál. Minket csak ugráltattál. „Eredj Nusikám, szedegesd a kisbáróknak a teniszlabdát!" És nem kapni hagymás halat. Eszter, kitakarítottál?

JANIKA El volt foglalva.

ESZTER Akárcsak te.

NUSI NÉNI Megéritek a pénzeteket. Lusta disznók.

KAROLIN *(jön vissza a lötyögő vízzel)* Nusi, Nusi . . . milyen szégyen, hogy ez lett belőled! *(Méltóságteljesen bevonul, épp csak leteszi a kancsót)*

NUSI NÉNI *(a lábával elmázolja utána a vízcseppeket, Janika felé)* Szegény apád is, egyedül hordja a tűzelőt!

JANIKA Új fordulat! Szegény apád!

KAROLIN *(megint jön, tányérkával, Eszternek, mint aki társalogni akar)* Hol az urad?

NUSI NÉNI Ide nem meri betenni a lábát. Nem is szeretem, ha ilyen sokáig nála ha-

gyod a gyereket csak azért, mert lusta vagy mosni rá.

ESZTER Holnap érte megyek.

KAROLIN *(kotorász az asztalon levő dobozban, a tányérra néhány szem kekszet tesz)* Kölcsön vettem a kicsitől. Nem jó, ha a csecsemők megterhelik a gyomrukat. *(Hirtetelen diadallal)* Ma délelőtt volt itt, a férjed. Pontosan emlékszem, mindenre. Engem nem lehet becsapni.

ESZTER Mondom, hogy teljesen szeniliș már.

NUSI NÉNI De minek engeditek ki? Eredj mama, feküdj le, feküdj csak, az jót tesz a bőrnek...

KAROLIN *(aggodalmasan tartogattam az arcát)* Alpesi virágkrém. Havasi gyopár. Azt hozzatok. Eszter kérlek, még ma, okvetlenül. A szekrényt akarod ugye? Megfontolom, ez érthető. A megfontoltság irányított egész életemben, a megfontoltság ... *(Mintha hosszú előadásba kezdene)*

NUSI NÉNI *(odalép hozzá, türelmetlenül megfogja a könyökét és betuszkolja az ajtón. Rázárja. Janikához)* Te is csak állsz és tátod a szádat. Mit gondoltok, meddig bírok mindent, egyedül? Nem kapni hagymás halat, egész egyszerűen .. .

ESZTER *(feltápászkodik, hogy a veszekedést megelőzze)* Na, hol az a vacak seprű? *(Megy a konyhába, hozza a seprűt, ímmel-ámmal húzkodja ide-oda, felületesen)*

JANIKA Nem lesz rám sokáig gondod. Már múltkor megmondtam. Elsején beállok az Uveggyárba.

NUSI NÉNI Megint hülyéskedsz? *(Rosszallóan nézi Eszter munkáját)*

JANIKA Már kiváltottam a munkakönyvet. Vázákat csinálnak, tudjátok, van egy pipa, azon kell fújni. Az anyag hamar megdermed .. .

NUSI NÉNI Te jó Isten, odaállnál üvegesnek?

ESZTER *(viccesen)* Legalább begitteled az ablakokat .. .

JANIKA Szép munka. Persze nem könnyű. De szép. Elejétől végig ... én magam .. . belejövök néhány nap alatt. Akaraterő kérdése az egész.. .

NUSI NÉNI *(kiveszi a seprűt Eszter kezéből, Eszter hagyja, leheveredik)* Ne beszélj butaságokat. A te kezeiddel?

ESZTER Bizony, kis princ. Tilos felmosni a konyhakövet. Csak nekem engedték meg, régen is .. .

JANIKA *(mintha nem hallaná)* ... akinek nincs akaratereje, annak persze ez kínai.

ESZTER Jani, Jani. Miért nem tudsz egy kicsit várni?

JANIKA Várni? Mire?

ESZTER A lehetőségekre. A lehetőségek eljönnek, előbb-utóbb.

JANIKA *(hevesen)* Aki vár, abból minden nap elrohad egy darab!

ESZTER No. Majd csak kioktatsz bennünket, te nagyokos.

JANIKA Ilyen voltál mindig. Mint a lekvár.

ESZTER *(feldühödve)* Neked jár a szád? Fiú létedre is selyemből volt a bugyogód, de velem még zsebkendőt se adtak az iskolai nyaraláskor .. . téliszalámit vittél uzsonnára, minden áldott nap. Te akarsz kemencéhez állni?

JANIKA Azért, mert belőled nem lett semmi, másban még lehet erő kitörni .. .

NUSI NÉNI *(Eszternek)* Nincs mit felhánytorgatnod. Művésznőt neveltem belőled.

ESZTER Művészt? Hát festhettem én? Kertitörpéket és gipszcímereket, hogy egy pár harisnyára jusson. *(Elkapja a keserű emlékezés)* Ki miatt hagytam abba a főiskolát? Kire kellett a pénz, ha nem Janira!

NUSI NÉNI Amiatt a csibész miatt! Az szédített el. Ne hivatkozz te semmire.

ESZTER Micsoda képeket festhettem volna, megmondták, ezzel a tehetséggel! De engedtétek? Lehetett?

JANIKA Egy képet mutass, egyetlenegyet! Mit tudsz te? Édelegni, meg forgatni a szemedet.

ESZTER Mama, szólj rá, mert egyszer nekiugrok! *(Felkel)*

NUSI NÉNI *(megfenyegeti őket a seprűvel)* Csend, az én házamban! Marakodtok csak, mint a kutyák. *(Eszternek)* Hagyd békén a kisebbet, ha már ideköltöztél. *(Janinak)* Te meg ne feleselj. V edd szépen a borzakódat, máskor ne dobd le, és szaladj ki almáért a nagyinak.

JANIKA *(dühösen felrángatja magára a kabátot)* Legszívesebben vissza se jönnék.

ESZTER *(fintorítva)* Mert én örömömben vagyok itt. NUSI NÉNI *(letámasztja a seprűt, leül a fotelbe, hirtelen kétségbeeséssel)* Úristen . . . ezek mellett virrasztottam. Eze-kért gürcöltem. Ezeknek kuporgattam össze ezt a házat?

JANIKA *(tárgyilagosan)* A papa pénzén.

NUSI NÉNI De az én véremmel . . . *(ütögeti a mellét) az* én véremmel. Nem jártam színházba, presszóba, nem vettem kalapot. Istenem, hogy elterveztem . . . felnőnek .. . itt élnek majd velem . . . *(Janikához)* Hogy majd kárpótolsz öregkoromra, az elve-szett évekért .. .

ESZTER *(irigyen)* A „kis princ"

JANIKA „Az elvesztett évek" „Az én véremmel"! Jaj, ma-ma, meg kell ettől dögleni. Az összekuporgatott ház!

ESZTER Ugyan minek kuporgattad? Mi értelme volt az egésznek?

NUSI NÉNI *(felemelkedik)*

SZAPPER *(jön befelé, kotorász a kilincsen, nehezen találja meg)*

NUSI NÉNI *(súlyosan)* Hogy minek? Nektek. Nektek tartogattam. Hogy legyen födél a fejetek felett. Engem csak hurcoltak gyermekkoromban ide-oda. Minden évben más ágy, más kép a falon. Azt akartam, hogy legyen egy hely, egy menedék .. .

SZAPPER *(szinte beesik az ajtón, lehanyatlik a heverő sarkára, Eszter vadul felugrik, Janika tétovázó, ijedt mozdulatokkal megközelíti)* Anyukám . . . !

NUSI NÉNI *(hátrább lép)* És nem segített senki . . . ó .. . te disznó! Hát megint?

ESZTER *(elfordul, janika legszívesebben kifutna)*

SZAPPER Anyukám ... rosszul vagyok. Nagyon rosszul.

NUSI NÉNI Ismerem a rosszulléteidet.

SZAPPER *(könyörögve)* Anyukám ... hát nem veled énekeltem, a karácsonyfa alatt, anyukám ? Láttad, ugye, hogy sírtam?

NUSI NÉNI Krokodil könnyek!

SZAPPER Az esztékából .. . egyenesen az esztékából jövök. Kiesett a rongy a kezemből, majdnem rámgurult egy hordó. És a kezem is . . . nézd, csupa seb... *(Szánalmasan nyújtogatja a kezét, janika alig bírja megállni, hogy oda ne menjen)* Itt a lelet a zsebemben ... A hasam . . . soha többé egy kortyot sem .. . ha nem akarok elpatkolni, azt mondta az orvos .. .

NUSI NÉNI Lehelj rám. *(Szapper úr készségesen teljesíti)* Most bezzeg nem ittál. Félted a bőrödet.

SZAPPER Húsz éve ... húsz éve nem iszom, anyukám.

NUSI NÉNI *(sóhajtva)* Nem ám.

SZAPPER Tudod te. Egy hosszúlépés naponta . . . Jani, egy hosszúlépés, te is bizonyíthatod.

NUSI NÉNI Annál szomorúbb. Egy kortyot sem bírsz már, nem érted? Szétmállottak a beleid, annak idején ... *(Hóna alá nyúl, támogatja)*

JANIKA *(kitör)* Miért kell folyton gyötörni?

SZAPPER Egy kortyot se, soha többé ... áldott arany asszony vagy, anyukám. *(Eszter utálkozva nézi őket)*

NUSI NÉNI *(elereszti Szapper urat, az visszaroskad a heverőre, janinak)* . . . mert kihasználni engem, az a ti tudományotok. Fektessem talán ide, a szép heverődre? Takarítod utána? Kérdezd meg a nővéredet...

ESZTER Felmostam utána az egész utcát, nem is egyszer.

NUSI NÉNI Mit tudsz te? Nem is éltél, csak ez a lány, ez még emlékezhet.

ESZTER ... hatéves voltam. Beesett az ajtón, keménykalappal a fején.

JANIKA Hallottam már! Százszor hallottam!

NUSI NÉNI *(Szapper feje felett)* Ki keresi a mindennapi kenyereteket? Ki etet benneteket? Ki adja a pénzt, éhenkórászok, ezt ordítottad, igaz ?

ESZTER Nekiment a karácsonyfának. Tépte, szabdalta. Szállt az angyalhaj a levegőben.

NUSI NÉNI Hatalmas fa volt, mennyezetig érő, üvegcsillagokkal...

ESZTER A függöny meggyulladt a gyertyalángtól. Égett a szoba.

NUSI NÉNI Jöttek a tűzoltók, szirénázva. Az volt ám a karácsonyi muzsika!

SZAPPER *(könyörögve)* Anyukám !

JANIKA *(értetlen kétségbeesésel)* . . . és ennek soha nem lehet vége?

NUSI NÉNI *(Szappernek)* Nekem te ne sírj. *(Janinak)* Eredj, vidd a kamrába, a helyére.

JANIKA *(odalép, támogatja az apját, a karját a vállára dobva. Viszi kifelé. Már az ajtó-nál vannak)*

NUSI NÉNI *(megenyhülten)* Majd főzök neki egy teát.

KAROLIN *(dörömből, Eszter, mint amikor már úgyis mindegy, kinyitja, Karolin anyó fésülködőköpenyben kilép. Kezében sütővas, azt csattogtatja)* Mi ez a lárma? Megigazítom a loknikat. Szeretem, ha ápolt a hajam. Bezzeg te elhanyagolod magad, Nusi fiam. *(Előrekémlel, félve megáll)* Megint ez a Gyula?

JANIKA *(közben becipeli apját a kamrába, behajtja utána az ajtót, egy szemernyit habozik, majd visszajön)*

NUSI NÉNI A Gyula. *A te* Gyulád. A pénzes Szapper Gyula. Akihez hozzálöktél, a pénze miatt.

KAROLIN *(remeg kezében a sütővas)* Jó ember volt. Házat vett neked.

NUSI NÉNI Ő vette? Én raktam össze, pengőnként, ami megmaradt a kurvák meg a pezsgős vacsorák után! A számtól vontam el a falatot.

KAROLIN Akkor is jó ember volt. Engem nem lehet megtéveszteni. *(Kíméletlenül rámutat a sütővassal)* De te nem szeretted. Nem szeretted soha. Nem eresztetted az ágyadba. Akkor kezdett el inni.

NUSI NÉNI Hazugság! Aljas hazugság ! *(Leroskad a fotelbe)*

KAROLIN *(biccent, mint aki kinyilatkoztatta az igazságot, megy a konyhába, háttal leül, bodorítja a haját)*

ESZTER *(Janinak)* . és még te azt kérdezed, miért hagytam abba? Ez, mind, nem elég ok?

JANIKA Itt mindenkinek van valami oka. Végestelen-végig, visszafelé az időben. Csupa egymásba kapaszkodó láncszem! Ezt kellene megszakítani végre, valahára!

ESZTER *(fáradtan)* Hát persze, majd te, az okos fejeddel...

NUSI NÉNI *(felnéz ültőhelyében)* Mind ellenem fordultatok.

JANIKA *(darálja a szöveget, idegesen)* De majd az isten malmai !

NUSI NÉNI Cirkuszt csinálsz az anyád gyötrelmeiből .. .

JANIKA „Gyötrelmei"! Puffogó, nagy szavak !

NUSI NÉNI *(reménykedve)* Nem voltál te mindig ilyen... ki tudja, hová jársz, milyen társaságba. Azok vadítanak... De csak egyszer halljam meg, fuccs a prémes felöltőnek. Lesheted a kordbársony nadrágot.

JANIKA *(gyorsan)* Hova járnék, ugyan? Itt ülök folyton a szoknyádon.

ESZTER *(szelíd gúnnyal)* Kevés anya dicsekedhet ilyen hűséges gyermekkel .. .

NUSI NÉNI Amit én szenvedtem értetek . . . Hol kapná-tok meg mindezt; teljes ellátás, fűtés, bagóért? Megbán-játok még ezt a hangot, de akkor már késő lesz .. .

JANIKA *(sóhajtva, egyhangúan)* Nem hibáztat téged senki. NUSI NÉNI Legalább érez-

ném, hogy körülvesznek... hogy szerettek. Egy csók, egy simogatás ... mi kell más egy anyának?

ESZTER *(int Janinak az anyja háta mögött, Jani kelletlen pofát vág, de beleegyezik. Odalép az anyjához, megérinti a homloka előtt szájával a levegőt)*

JANIKA Na . . . most jó?

NUSI NÉNI *(enyhültebben szuszog)* Micsoda kegy, fiatalúr. Ha nem tudnám, hogy nem érdekelnek a lányok, esküszöm, azt hinném, azokra pazarolod. Mert ennek *(Eszter felé int)* egy életre megjött az esze, remélem. *(Eszternek)* Ott a gyereked, neked már van kivel törődj. Férfi akad dögivel, *(komolyan)* de a gyerek az más. *(Szigorúan)* Holnap visszahozod, annyit mondok!

ESZTER Ahogy parancsolod. Te vagy itt „élet-halál ura".

NUSI NÉNI Hízelegni tudtok! Az a bolond Jenci is. Képzeljétek *(hirtelen felvidul)* még el is mosogatott, „csak ki ne rakj innen Nusikám, hova legyek, ha kivetsz a szárnyaid alól" - azt mondja. Sajnálom szegényt, de hát az embernek mégiscsak első a saját gyereke. Tavaszra menesztem, ha-csak a nagymamával, ne adj Isten, nem történik addig valami .. .

ESZTER *(titokzatosan)* Tavaszra? .. .

JANIKA No lám. Milyen szépen elrendezünk mi mindent.

NUSI NÉNI Most már csak napok kérdése és írok Józsinak. Ősszel úgy felvesznek az egyetemre, mint a pinty. Garantálom! *(Büszkén körülnéz)*

KAROLIN ANYÓ *(bejön, egyik kezében a sütővas, a másik kezében egy félig elégett le-vél. Nyújtogatja)* Én minden-re emlékszem. Az én figyelmemet nem kerüli el semmi. A legapróbbakban. Itt ez a levél is. Próbálgatom rajta a vasat, mert ez az elvem, előbb mindent kipróbálni. Próbálgatom, hát egy levél. Pontosan vissza tudom idézni: ma reggel hozta a postás, beadta az ablakon, húsz fillért adtam neki. Soha ne menjen el üres kézzel, revanzsálni a szívességeket, Nusi fiam, mindig revanzsálni ... *(Leteszi az asztal csücskére)*

NUSI NÉNI Fejezd be a frizurádat, mert nemsokára kezdem az ebédet. Kóválygo a fejünk a locsogásodtól.

KAROLIN *(fejcsóválva)* Nusi, Nusi. Nézesd meg egy orvossal magad. Túlságosan elgyengültek az idegeid az utóbbi időben. Ha így folytatod, - nem akarok jósolni, de el foglak temetni, keserű gondolat ez egy anyának. *(Visszatotyog a konyhába, leül ismét háttal, bodorítja a haját)*

NUSI NÉNI *(keserű diadallal néz rájuk)* Na? Hallottátok? Hát ki van nekem, rajtatok kívül? Ti, meg ez a masszív kis házacska. *(Felemeli a levelet)* Talán a Józsi. Nem csodálnám, ha végre megszólal-na a lekiismerete. *(Böngészi a címzést, összehúzott szemmel)* Szaper Gyuláné. Egy pé-vel. Pecsétes. Olvasd csak Janikám. Már megint az adó.

JANIKA *(unottan bontogatja)* NUSI NÉNI Eszter, ha úgy adódik, természetesen beleségítesz? Soha nem lehet kiszámítani, mit találnak ki. Valaki felértékeli és fizettetnek megint egy nagy csomó pénzt.

JANIKA *(olvassa a levelet, még csak magában)*

ESZTER . . . a szekrényt oda kell adnia. Minek egy ilyen öreg asszonynak két szekrény? Odébbtoljuk az ágyat és éppen elfér.

NUSI NENI Az rontja az összképet.

JANIKA *(lejjebb ereszti a levelet)* Nem igaz! *(Öröm, hitetlenkedés, meglepetés van a hangjában)* Kapaszkodjatok meg!

NUSI NÉNI *(gyorsan befejezi az előbbi szöveget)* ... az ágy mellett a szekrény roppant előnytelen. Olvasd már, Janikám!

ESZTER *(mellélép, kíváncsian beleolvas a levélbe)* . . . a tanács végrehajtóbizottságának 689/69-es határozata értelmében az Építésügyi Minisztérium Városrendezési Csoportjának hozzájárulásával a Kecskés utca és Pap tér által határolt tömbterület bontási munkálatait jövő év július 3o-ig meg kell kezdeni ... *(Izgatottan)* Mit akarnak?

JANIKA *(lobogtatja a levelet)* Itt van, fehéren - feketén. Lebontják.

NUSI NÉNI *(még mindig nem fogja fel)* Mit csinálnak?

ESZTER *(olvas tovább, janika kezéből kikapva)* ...jogos igényeit a kerületi lakásgazdálkodási osztályon január is-ig jelentse be, hogy községfejlesztési keretünkből a kártalanítási összeg kiutalása és megfelelő bérlakás biztosítása érdekében haladéktalanul intézkedni tudjunk. Nagypesta Ákos sk ,. .

NUSI NÉNI *(előkotorja a zsebéből a szemüveget. Makacs értetlenséggel)* Add csak ide!

JANIKA A kiürítési határidő: június 30.

*(Eszter átnyújtja, Nusi néni közel viszi a szeméhez, mozgó szájjal olvassa magában. Hirtelen ejti az ölébe, a szájmozgás abbamarad, most értette meg igazán. Némán ül, tehetetlenül összegörnyedve)*

JANIKA *(megérinti a vállát)* Na. Mama. Szép lakást kapunk. Olvashattad.

ESZTER És a pénz! Nem ingyen kérik, az természetes. Ki lehet belőlük srófolni, talán még ötvenezret is .. .

NUSI NÉNI *(felemelkedik, lerázza őket)* Nem. A házamat nem adom. *(Elbődül)* Azt nem vehetik el tőlem ... 49-ben is meghagyták. Én bevezet-tetem a gázt .. .

JANIKA *(türelmetlenül)* Csak nem képzeled, hogy éppen ezt kikerülik? Új, modern épületek ... csempe a fürdő-szobában . . . *(Hadonászik)* Csakhogy kijutunk innen, végre!

NUSI NÉNI *(sebzetten)* Mi az, hogy végre?

ESZTER *(lelkesen)* Nyárig nem sürgős. És ötvenezer forint szép summa. Abból már lehet kezdeni valamit.

JANIKA *(fellelkesülve a válto-*

*zás lázától)* Ezután csak jobb jöhet. Felrobbantják két kiló dinamittal. Tiszta, napos házak, üvegfalakkal ... az egyik oldalon beáramlik, a másik oldalon meg kimegy a napfény... erkély... ahonnan látni a világot.

ESZTER Kit lehetett idehozni? Soha, senkit, egyetlen barátot sem!

NUSI NÉNI *(leroskad ismét)* De ez az *enyém…* ebben ben-ne van az egész életem... az egész nyomorult életem.. . *(Hátraveti magát a székben, görcsös sírásra fakad, csukladozva, nem képes abbahagyni, pedig szeretné. A gyerekek tehetetlenül állnak mellette, sajnálják is, nem is értik, dühösek is, mint általában a „cirkusz"-ért)*

JANIKA Mire jó ez? Minek ezt csinálni?

ESZTER Szedd össze magad!

JENCI *(a hangokra hirtelen kiugrik a szobájából. Most látjuk először, alig kelti őrült benyomását, inkább csak végtelen gyorsasága, kapkodó beszéde utal rá. A nagymama éppen csak leteszi a sütővasat, a berohanó Jenci után az ajtóhoz lép, kívülről kémlel, óvatosan)* Nusikám... gyönyörű Nusikám, ki bánt? Ki bánt téged? *(Felelősségre vonóan körülnéz, a testvérek félve hátralépnek)* Vizes borogatást... vizes borogatást a szívedre... *(Nusi néni nemet int, még mindig sírva. Jenci lekuporodik a lába elé kutyaként)* Mi történt, édes Nusikám?

NUSI NÉNI *(lassan szóhoz jut, a jó szavakat valósággal szomjasan beissza)* Jenci... te bolond Jenci... lebontják a házat, elviszik fejünk felől a tetőt. .

ESZTER *(a ruháihoz lép, rendezgeti)* Semmi értelme, hogy emészd magad!

JANIKA *(a tükör előtt fésüli borzas haját, önkéntelenül is kilépve a „buliból")* Úgyis hiába.

JENCI A házat? Ezt a házat? *(Elgondolkozik, majd felragyog az arca)* Értem én. A találmányom miatt. Megtudták a kínaiak, hogy befogadtál. De holnap elintézem. Bemegyek a Belügybe... Majd elintézem. *(Feltámogatja az aszszonyt a székről)* A dolgot kézbe vettem... Gyere, gyere be hozzám, addig is egy kicsit. Megmutatom a terveimet. Készítek vizes borogatást. *(Gyengéden belekarol Nusi nénibe, aki a gyerekei felé néz, de azok tehetetlenül ácsorognak, intézik saját kis ügyeiket).. .* Mi nem megyünk el innen másképp, Nusikám... csak a repülőmön, egyhelyből felszállva... *(Mutatja a „hussanó" mozdulatokat)*

NUSI NÉNI *(mint a birka, hagyja magát vezetni. A konyhában megáll, odaszól a félrehúzódó öregasszonynak, reménykedve, panaszosan)* Mama, le akarják bontani a házat. Mama.

KAROLIN *(recsegve)* Ostobaság! Te ne félj. *(Rendíthetetlen önteltséggel)* Nem nyúl-hatnak hozzá, amíg én élek.

NUSI NÉNI *(ránéz, elkapja a sírás megint. Bemegy Jenci ajtaján)*

KAROLIN *(mint aki elől megtisztult a terep, megy befelé a sütővassal. Esztert és Janikát erélyesen félrehárítja az útjából az elmaradhatatlan napernyővel. A szobájába vonul)*

ESZTER *(iszonyodva utánanéz)* Jóságos, fehérhajú nagyanyánk!

JANIKA... féllábon is kihúzom. Addig összedobok legalább tíz darab ezrest, az üveghutában.

ESZTER Még szerencse, hogy nem vagyunk hozzákötve.. . Iván magaslaton lakik. A kerítésnél *(mutatja)* két ekkora ciprusbokor.

JANIKA *(a tükör előtt húzogatja a bőrzeke cipzárját)* Majd megnyugszik a mama is. Három napig tart minden csoda.

ESZTER *(bedörömböl a nagymama ajtaján)* A szekrényt... nagyi... mikor adod a szekrényt... hallod?

F ü g g ö n y

3. kép

*Szilveszter este. A szobában két lampion, a lámpára akasztva, vigyorgó emberpofa rápingálva. A konyhában az asztal megterítve, rend van. Az asztalon sör, szódavíz. Általában minden sokkal rendezettebb, mintha hirtelen nagyon törődne valaki ezzel a házzal. Az ócska hangulatlámpa helyett új. Nusi néni a szobában rendezget, fekete bársony ruhában, csillogó strasszal a mellén. Csak a fekete fűzőscipő mutatja a korát. Eszter divatos kisestélyiben, tűsarkú cipőben gyakorolja a járást, a bokája meg-megbicsaklik. Ruhái még mindig a szekrény oldalán lógnak, de már rendezetten, nylon zsákba csomagolva.*

NUSI NÉNI *(fejcsóválva nézi)* Egyszer úgyis kitöröd a nyakad.

ESZTER Húzzak talán én is egész cipőt?

NUSI NÉNI *(restelkedve)* Mit csináljak, ha másképp bedagad.

ESZTER Nem kell annyit mászkálni a fiatalúr kedvé-ért .

NUSI NÉNI De ha annyira. szereti a libamájat. Hadd teljék a kedve Szilveszter estet

ESZTER *(hirtelen leül)* Itthon maradsz? Nem mentek sehová ?

NUSI NÉNI Ugyan hova me hetnék? És kivel? Nem muszáj különben sem szórni a pénzt.

ESZTER Nem áshatja el magát az ember elevenen.

NUSI NÉNI Elmenni. Ki vigyázna Karcsikára, ha szedném én is a sátorfámat és. ugrabugrálnék valahol?

ESZTER Egy nyolchónapos gyerek normális körülmények között éjszaka alszik.

NUSI NÉNI Könnyen veszed ezt te. Én valósággal csüngtem rajtatok... Lelkiismeret-furdalásom volt, ha csak egy moziba beültem és egyedül hagytalak a cseléddel *(Legyint)* Eh!

ESZTER *(hízelegve)* Te „minta-anya" ! Nem lehet minden-ki ilyen „minta-anya".

NUSI NÉNI Na jó, eredj csak, táncolgass... bolondítsd a férfiakat. Ezzel a szép smaragd-szemeddel... *(Megfogja Eszter állát, nézi elégedetten)* de még egyszer be ne fűzzenek, annyit mondok. Minek kötnéd le magad? Jó állásod van, gyereked... minek ehhez férfi?

ESZTER *(védekezően)* Nem mind olyan, mint a papa!

NUSI NÉNI Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz. Egy a célja mindegyiknek.

ESZTER Létezik azért igazi szerelem.

NUSI NÉNI *(a seprű nyelével igazgatja a lampionokat) A* regényekben.

ESZTER El se tudod képzelni, hogy akad valaki, akire rábízhatom az életemet?

NUSI NÉNI *(kurtán)* Már akadt, nem? A főkönyvelő úr. Mégis otthagytad.

ESZTER *(türelmetlenül)* Mert azt meg én nem tudtam szeretni. Valami nagy, fenséges, lobogás ... *(Elragadtatott mozdulat)*

NUSI NÉNI Ott a gyerek. Ha már megszülted... Hol a hímzett terítő? Már megint behurcolta a nagymama. *(Bekopog az ajtón)* A terítőt! Hallod! Add ide a terítőt!

ESZTER Tőle ugyan kérheted. Azt a vacak szekrényt sem képes kipakolni... Rettenetesen üres lenne az élet egyedül.. .

NUSI NÉNI Akinek gyereke van, nincs egyedül. ÜIj mellé és énekelj neki. Még egyszer sem hallottalak énekelni...

ESZTER *(csüggedten feláll)* Neked mindig Janika volt az első. Tudod jól, hogy nekem csak a morzsa maradt. *(Leemeli bundáját a szekrény oldaláról, készülődik)*

NUSI NÉNI *(zavartan)* Hányszor magyaráztam? A kisebb, a gyöngébb... nem jobban, csak másként.

ESZTER *(futtában megcirógat-ja az anyja arcát)* Jól van ma-ma. Olyan mindegy már. Karcsikát ne felejtsd el alvás előtt tisztába tenni.

NUSI NÉNI *(kifelé kíséri, furcsa bűntudat gyötri, maga sem tudja, miért)* Vigyázz, ne igyál hideget. 33-ban egy Ilonka nevű barátnőm így kapott tüdőgyulladást... Ha ti nem lennétek, meg ez a ház, miért is élnék tovább?

ESZTER *(már nem figyel rá, csalódottan megy el, nem sikerült az anyját az ügyeibe beleavatni. A konyhában a kicsi fölé hajol, kissé elmélázik, aztán összehúzza nyakán a szőrmegallért)* Majd sietek.

NUSI NÉNI *(utánanyúl, le-szed egy pihért a szőrméről, integet neki a kerten át. Eszter türelmetlenül nézi az óráját. Nusi néni hangosan utánabeszél) ...* Ma elmentem a tanácshoz, hallod?

ESZTER *(a kapuból visszabólint és eltűnik)*

NUSI NÉNI *(becsukja a konyhaajtót, nem tudja abbahagyni, magának motyogja tovább)*

.nagyon udvariasak voltak. Az építésügyi előadó még kezet is csókolt. „Drága asszonyom" - így mondta - „addig még sok víz lefolyik a Dunán, drága asszonyom"... *(rendezget a konyhaasztalon, aztán leül a hokedlire, várakozó pózban)*

KAROLIN *(kitipeg a szobájából, a napernyővel, a konyhaajtóban megáll, kiszól)* Me-gint egy év. Nemsokára meg-érem a százat.

NUSI NÉNI *(fel sem emeli a fejét, elmélázik a ház ügyein)*

KAROLIN ( *a torkához nyúl krákog, hogy észrevétesse magát. Csend. Aztán megfordul és nagyon lassan, végigkopogva az ernyővel a földet, vissza-megy a saját szobájába)*

NUSI NÉNI *(az udvar felé fülel, várakozóan. Csalódottan abbahagyja. Felkel, a kiságyhoz lép, nézi a gyereket. Megint az ajtóhoz szalad, kinéz: senki. Bemegy a szobába, leoltja a világítást. Ismét a konyhába jön, álldogál jenci ajtaja előtt. Hallgatózik, kopog, ismét hallgatózik. Erősebben kopog)*

JENCI *(a kivágódó ajtóban)* Ki az?

NUSI NÉNI *(szívéhez kap)* Mit ijesztgetsz?

JENCI *(sajnálkozva kezet csókol. Régimódi, de jólszabott öltönyében szinte jóképű)* Drága Nusim. . . kicsit nyugtalan vagyok. Az amerikaiak minden pillanatban értem jöhetnek. Amióta másnak igértem a gépemet.. .

NUSI NÉNI *(sóhajtva)* Jaj, hagyd ezt, legalább mára!

JENCI ...mert az nem mindegy, hogy kinek adom. Egyhelyből, huss.. .

NUSI *(leül a konyhaszékre)* Szilveszter van, Jenci: Szilvesz-ter... *(mutatja az üvegeket)*

JENCI *(gondolkodik, mintha roppant nehéz számtanpéldát kellene megoldania, keresgél az emlékezetében, hirtelen boldogan felragyog)* Szilveszter! Nusikám! Hát persze, hogy emlékszem. Hej, azok a szilveszterek. *(Leül a hokedlire, közelebb húzza Nusi nénihez)*

NUSI NÉNI Az Ördög-vendéglőben. Hajnalig.

JENCI Hogy tudtál te láncolni, Nusikám. Hogy jártad a csárdást abban a lilacsipkés kalapban. Én csak néztelek... 100 pengőt vesztettem azon az estén, huszonegyen.

NUSI NÉNI Az Ördög-vendéglőben... akkor még nem volt eltörve a lábam.

JENCI *(még közelebb húzódik)* Hej, ha akkor rám hallgatsz, ha szeretsz kicsit engem.. . már ki tudja, hol lennénk, valahol Kanadában.. .

NUSI NÉNI *(megveregeti az arcát)* Jól van, Jenci. Nyughass. Mindjárt megjön Jani-Ra, bemegyünk a szobába rádiózni. Józsinak is írtam. A Józsinak csak oda kell szólni és nem meri lebontani senki. Írtam neki, expressz, ajánlva.

JENCI Megígérte a Bertalan bácsi: enyém lesz minden, végrendeletileg. A lábad elé teríthetem. Nusikám, a lábad elé az egészet.. .

NUSI NÉNI *(tölt)* Nesze.

JENCI *(fintorog)* Nem, Nusikám, az én kutatásaimhoz tiszta alkoholmentesség.. .

NUSI NÉNI *(hirtelen)* Hány óra?

JENCI *(karórájára néz)* Tizenegy.

NUSI NÉNI Már délben el-ment. Hazajött abból az üvegfújóból, mert képzeld, beállt, meg se várta az elsejét, - hazajött, azt se mondta, jó napot. Kapta a bőrzekét és szaladt az ajtó felé, ebéd nélkül. Örül majd a libamájnak. Kell a kalória, ahhoz a szörnyű munkához. *(Iszik a sörből, mohón)*

JENCI *(nézi a sört, a habot a tetején)* A Haggenmacher-sörözőben milyen szerelmes voltam beléd. De te csak néztél a korsó fölött, mint akinek vérzik a szíve.. .

SZAPPER *(óvatosan botorkál a sötét udvaron. Aktatáskáját az ölében hozza, végtelen óvatossággal)*

NUSI NÉNI *(felfigyel, reménykedve)* Jön.

SZAPPER *(könyökével lenyom-ja a konyhakilincset, az aktatáskát elhelyezi a sarokban. Izzad, törölgeti kopasz fejét.)* Kinizsi sör, anyukám. A kedvenced.

NUSI NÉNI *(csalódottan) A* barna jobb. *(Szapper úr álldogál)* Na. Leülhetsz.

SZAPPER *(leül, lábát, „elegánsan" keresztbe rakja, a régi társasági modor halvány árnyaként)* Igyatok, Jenőkém. Én egy kortyot sem, már hat napja. Egészen újjászülettem.

JENCI Hej, Gyulus, emlékszel, csak szádba vetted a bort és megmondtad, hány maligánfok... hej, Gyulus, nagy kópé voltál, Gyulus.. .

SZAPPER *(félve nevet)* Hát igen... vannak nekünk azért szép emlékeink, egy-két hangulatos este, ugye, anyukám?

JENCI Az Ördög-vendéglőben. Száz pengőt nyertél tőlem, Gyulus. Csak idenyúltam *(a mellényzsebét érinti)* és kifizettem. Az Ördögnél.

NUSI NÉNI *(keserűen)* Aztán odament a csaposlányhoz, ne-kidöntötte a pultnak. Bevizezte a százast és odanyomta a két melle közé... a Gyulus!

SZAPPER 25 éve... *(tárogatja kezét, szerencsétlenül)* 25 éve, anyukám...

JENCI *(hízelegve)* Feletted nem múlik az idő, Nusikám. Te csak a régi maradsz, a spanyolos fekete hajaddal.. .

NUSI NÉNI *(iszik)*

SZAPPER *(kínlódva)* Igyatok. Azért, mert nekem nem szabad.. .

NUSI NÉNI Törődsz is te bármivel! Itt a nyakunkon a veszedelem.

SZAPPER . . .Meghúzzuk magunkat, anyukám, öregségünkre, édes anyukám. A békesség. . . Igyatok csak.

JENCI Én soha! *(Ütögeti a fejét)* Tiszta agy, tiszta agy! De egy partit, Gyulus *(dörzsöli a kezét)* 5 filléres alapon.. .

NUSI NÉNI Majd később. Ha megjön Jani, itt maradhattok a konyhában. Mi a kabarét hallgatjuk. Éjfélkor aztán koccintunk.

SZAPPER *(feláll, a kiságyhoz lép, gügyögve)* Boldog újévet! Az én kisunokámnak! Ennek a nagy legénynek! Micsoda vasgyúró!

NUSI NÉNI Ne nyúlj hozzá a piszkos mancsoddal! *(Felkel ő' is, letakarja a kicsit egy abrosszal)* Így nem zavarja a fény.

SZAPPER *(körülnéz)* Drága anyukám, egy kis harapnivaló.

NUSI NÉNI *(nem engedi a kredenchez)* Kapsz majd töpörtyűt. Valódi libatöpörtyűt, hagymával. Adok neked, amilyen marha jó szívem van. Csak megvárjuk Janikát.

JENCI *(izgatottan figyeli, hogy kapcsolódhat bele a társalgásba, most végre közbevághat)* Az a gyönyörű fiú, Nusikám. Csak bámulom. Az a szomszéd lány is, ha látnád, hogy fut utána, azzal a piros sapkával, néha attól félek, kubai.. .

NUSI NÉNI *(anyai mosollyal)* Szép. Amikor már mindenről lemondtam, akkor született. *(Iszik a sörből)*

SZAPPER *(sámlit húz a kiságy mellé, a rácsnak támasztja a fejét)* Mintha nem is anya szülte volna... olyan okos volt már ötéves korában.

JENCI Nem csoda, hogy az a lány is . . . kinézek az ablakon, figyelem, ki keres, de csak őket látom, milyen aranyosak, bújnak a kövek mögé, az ifjúságban megvan ez a természetes szemérem .. .

NUSI NÉNI ***(hitetlenkedve közelebb** hajol)* Mi az? Ittál, mégis?

JENCI Ne haragudj rá, hogy azzal mulat, akit a szíve választott . . . ez az élet sora, szépséges Nusikám, a szív, a szív, az nagyúr, mesélhetnék erről ... *(Jelentőségteljesen hunyorít)*

NUSI NÉNI *(gorombán megrázza)* Micsoda lány? A ne-vét!

JENCI A nevét, a nevét! .. . Mit gondolsz, tele van az én fejem világfontosságú dolgokkal. A kályhás - lány, na .. . mit tudom én a nevét ... *(Sértetten hadonász)*

NUSI NÉNI *(körülnéz, mint aki nem tudja mihez fogjon. Szapper úrra kiált)* Ne aludj itt. Eredj a vackodra. Az Eingruber Kati. Az a kis senkiházi.

SZAPPER *(motyogva)* Nem alszom, anyukám.

JENCI Ne így, ne ilyen haragosan. *(Nyúl az asszony keze után)* Fáj nekem, ez a hang, a te szádból, tündéri Nusi-kám ..... szerzek én még neked meglepetést. Két-három hónap és az állam kifizeti a találmányomat. Már csak az utolsó kísérlet: hat üveg fenolftalein .. .

NUSI NÉNI *(elrántja a kezét)* Egyszer még összetöröm a kacatjaidat. Pozdorjává török mindent, ha nem hagyod abba.

JENCI *(izgatottan felugrik, a szobája felé pillant)* Nusikám, csak nem akarsz átpártolni az ellenséghez?

NUSI NÉNI *(tiltóan felemeli a kezét)* Pszt! *(Jenci megmerevedik)* Jön!

JANIKA *(az udvaron valóban Jani érkezik, inkább sompolyogva, habozva áll az ajtó előtt, a kiszűrődő hangokat figyeli. Zsebében trombita, csupa konfetti)*

NUSI NÉNI *(bizonyossággal, diadalmasan) Ez ő!* Ismerem a lépéseit. Csak dumáltok össze-vissza. *(Az ajtóhoz szalad, sarkig kitárja, janika meglepve, bizonytalan tartással szinte beesik)*

NUSI NÉNI *(felfogja a karjában)* Mucikám, nem fázol eb-ben a könnyú kabátban?

JANIKA *(kényelmetlenül)* Vehetsz helyette városi bundát. Micsoda telt ház ! Tisztes gyülekezet. *(Feszengve nézi a bolondot)*

NUSI NÉNI *(haragosan jenci felé)* Csak egy percre szaladt ki. Tudod! *(Jelzi a süsüt) A* szobában finom meleg van, és egy kis meglepetés .. .

JANIKA *(elmegy a gyerekágy mellett, gúnyosan a terítőre mutatva)* Mi ez, kanári? *(Benéz a szobába)* Becses nővérem?

NUSI NÉNI Valami vállalati mulatság. Megleszünk mi kettesben is, ugye? *(Nyomatékosan, közben feszülten figyeli a fiát)* Nem hiányzik nekünk senki. *(Mérgesen söpörgeti fiáról a konfettit, szaglászik)* Csak nem ittál, Jani?

JANIKA Nem üzent?

NUSI NÉNI Kicsoda?

JANIKA *(türelmetlenül)* Eszter, nem hagyott itt száz forintot?

NUSI NÉNI Száz forintot, Mucikám? Most, amikor minden fillér kell a házra ... ?

JANIKA *(idegesen)* Jaj, még mindig ez a nóta .. .

NUSI NÉNI *(próbálja betuszkolni a szobába)* Józsi bátyád intézkedik, a legkésőbb jövő héten ... *(Benyúl a szobaajtón, felkapcsolja a csillárt)* Nézd ezeket a lampionokat. Eszter festette. El is lehetne belőle adni, csak egy kicsit lenne élelmesebb .. .

JANIKA Állati ronda. Inkább pénzt hagyott volna, ahogy ígérte. *(Hagyja magát bevonszolni. A konyhában Szapper úr tovább alszik, jenci bánatosan papírt, ceruzát vesz elő, hadonászva csendben számolgat)*

NUSI NÉNI Pénzt, pénzt. Mi-nek neked a pénz? Tőlem megkapsz mindent, most is ez az új nadrág . . . Miért jöttél ilyen későn? Már javában folyik a kabaré... *(Megy a rádió felé, janika megállítja)*

JANIKA Stop. Adj egy ötvenest, legalább. Várnak a haverok.

NUSI NÉNI Te még el akarsz menni? Nemsokára éjfél, harangszó.

JANIKA *(dühösen leül)* Miért akarsz folyton kisajátítani?

NUSI NÉNI De hiszen együtt szoktunk, minden évben... és épp most .. .

JANIKA Nem vagyok a magántulajdonod. Értsd meg már.

NUSI NÉNI *(elé áll, hirtelen dühvel megragadja a gallérját)* Hát igaz? Hát mégis igaz, te csibész?

JANIKA *(zavartan elhárítja az anyja kezét)*

NUSI NÉNI Megetették veled is a vakcsibét? A haverjaid...! Az Eingruber lány, az vár. Annak a képét nyalogatod .. . hát mégis igaz. *(Leroskad a fotelbe)*

JANIKA *(védekezően, kissé ijedten)* Ugyan, most mit .. .

NUSI NÉNI *(közbevág)* Hallgass. Tudok mindent. Van-nak még jó emberek, akik tájékoztatnak.

JANIKA Jó emberek ...! Az a kétszínű dög ... *(A fojtott harag kitör belőle, mint akinek úgyis mindegy)* Visszajön ide, hogy bosszút álljon. Rajtam akar bosszút állni, mert nekem sikerült!

NUSI NÉNI Sikerült? Ugyan mi sikerült? Feketék a körmeid, ezért tanultál? Ezért hoztam érted annyi áldozatot, hogy most mint közönséges trógert, így lássalak viszont? Fuj, csupa borszag a zakód!

JANIKA *(szaladgál, mint ketrecben a vad)* Feltornászom magam, egy hónap alatt .. . olyan vázát csinálok, hogy elsárgulnak az irigységtől. Nem hiszik, de majd én megmutatom.

NUSI NÉNI Soha nem volt kézügyességed. Csak kiröhögnek, ahogy csetlesz-botlasz közöttük .. .

JANIKA Más két évig tanulja, mint ipari tanuló. *(Veri az asztalt)* De én azért is megmutatom, hogy egy-két hónap alatt... ha én egyszer vala-mit akarok .. .

NUSI NÉNI Diplomás lehet-nél! Nézd meg ezt a szegény Jencit, most is valaki, még így is .. .

JANIKA A Jenci!!! ... Egy őrült, mint példakép

NUSI NÉNI . . . de neked az Eingruber kályhás lánya kell. Az anyja mosni járt hozzám, annak idején, kéményseprők voltak, az a kis vakarcs, csupa ótvar, szaladt Eszterke után, savanyúcukrot kéregetett...

JANIKA Gyors- és gépíró lesz!

NUSI NÉNI ... meri: még a gimnáziumba se vették fel. Nem elég, hogy ronda, még itt is gyönge! *(A homlokára mutat)*

JANIKA *(próbálja, maradék erejével csitítani)* Mama! Nem akarom elvenni. Ez a cirkusz mire jó?

NUSI NÉNI *(még a lehetőségtől is felbőszül)* Elvenni? Ezt a kákabélűt? Idehoznád az én keservesen szerzett házamba? Inkább a sírban lássalak .. .

JANIKA *(végképp feldühödik)* Semmi közöd hozzá. Az én életem az enyém. Bírd ki ezt a fél évet, akkor szétrobbantják itt úgyis az egész kosz-fészket. Nem szorulok rátok. Se rád, se arra a drágalátos lányodra ... *(a zsebére üt)* te-le leszek dohánnyal. Érted?

NUSI NÉNI *(megint elgyengül)* Miért? Hát tőlem nem kap-tál ? Mire kell neked az a lány ? Hiszen én nem is ismerem, alig köszön. Nincs abban finomabb érzés, egy fikarcnyi...

JANIKA Érzés! *(Gúnyos) Eszter*, annak vannak finom .. . *(grimasszal)* érzelmei .. .

NUSI NÉNI Az már megtanulta, a saját kárán. De te .. . miért akarsz fejjel a falnak rohanni? A nyakadba sóz egy zabigyereket, aztán kampec az egyetemnek .. .

JANIKA *(előhúzza a zsebéből a papírtrombitát, kétségbeesetten felvonít vele, az anyja szavai belevesznek)*

KAROLIN *(megzörgeti az aj-tót, kiordít recsegve)* Csend! Inkább imádkozzatok!

JANIKA *(zsebrevágja megint a trombitát, az órára néz, sietősen. Mintegy utolsó kísérletként)* Mama ... adj ötven forintot. Fizetéskor visszakapod kamattal. *(A lámpára mutat)* Most erre a lámpára ment el, látod.

NUSI NÉNI *(makacsul)* Ronda, modern vacak. Tőlem mindent megkaptál. Csak egy jó szó kellett. Egy ölelés. Egy csók.

JANIKA *(nagy erőfeszítéssel közelebb sodródik az anyjához)*

NUSI NÉNI *(lehunyja a szemét, arcán megjelenik a sóvárgás)* Nemsokára harangoznak.

JANIKA *(nézi, és az utolsó pillanatban megtorpan, kihúzza zsebéből a trombitát és rátapos)* Nem!!! Nem vagyok a stricid. Elég volt! *(Megy az ajtó felé)* Tedd hozzá ezt is a házhoz.

NUSI NÉNI *(lassan lehervad arcáról a várakozás. Megalázottan érti meg, mit vágtak a fejéhez)* Jani ... Tudod te mit mondtál?

JANIKA *(a fejével a konyha felé bök)* Ott az a bolond ... azzal szórakozz. *(Mint aki érzi, hogy elvetette a sulykot, de „visszakozz"-ra képtelen, kíáltva)* Van nekem saját életem...

NUSI NÉNI *(ismétli, borzadva)* Hogy mit mondtál, tudod azt? !

JANI *(rohan kifelé, a konyhában mondja a fejcsóválva utánameredő Jenci felé)* Nem vagyok senki lábakapcája. (A *kertben összeütközik Eszter-rel, aki dudorászva, jókedvűen jön befelé. Meglöki, Eszter kissé megtántorodik, de a dúdolást nem hagyja abba)* Most örülsz?

ESZTER *(pénzt morzsolgat a kezében, még mindig vidáman)*

JANI *(félrelöki)* Te kígyó! (Kí*rohan a kapun)*

ESZTER *(csodálkozva néz utána, de jókedve, könnyed bohém hangulata nem múlik el. Kopogás nélkül benyit a konyha ajtón. Nusi néni a szobából kivánszorgott Jani után, de a villanyt nem felejtette el lecsavarni. Leült az asztal mellé, teljes kétségbeesésben, az asztalra borult, Jenci óvatosan simogatta a fejét)*

ESZTER *(könnyedén) Ó,* mi ez a gyászos hangulat? *(Leveti magát az egyik konyhaszékre, laza tartásban, lábát széttárja, kabátját kigombolja)* Jencike, menjen szépen aludni... *(Katonásan)* No, egy-kettő, mert hívom az amerikaiakat

JENCI *(a nyers hangra meghúzza magát, sunyin, félve pislant Eszter felé, összekotorja jegyzeteit, az ajtóból visszaszól)* Csak szólj értem, Nusikám. Én megvédelek. *(Eszternek, szemrehányóan)* Ahelyett, hogy aranyba foglalnának egy ilyen asszonyt . . . *(Bemegy)*

ESZTER *(átnyúl az asztalon, megkopogtatja az anyja fejét)* Anya ... *(Nusi néni felnéz, maszatos arccal. Eszter a horkoló Szapper úr felé int)* Már megint?

NUSI NÉNI *(nem válaszol erre. Maga elé)* Hát erre kellettem én.

ESZTER *(könnyedén)* Sose búsulj.

NUSI NÉNI A szemembe mondta. A szemembe merte mondani...

ESZTER Nem érdemes búsulni, semmiért .. .

NUSI NÉNI *(lassan felé fordul)* Milyen korán hazajöttél. Nem érezted jól magad?

ESZTER Unalmas. Az a sok ordítozó ember, fülsiketítő trombita. *(Kicsit elkomolyodik)* Ki szeret parancsszóra nevetni?

NUSI NÉNI *(feltápászkodik)* Itt csend van. És a szoba meleg. *(Kis hallgatás)* . . . kérsz egy kis libamájat?

ESZTER Libamájat? Nekem?

NUSI NÉNI *(sürgölődve hozza a tányért, Eszter leveti a kabátot, de nem nyúl a májhoz, csak nézi)* Mind a tied. De kenyérrel, hogy a hasadat el ne csapja.

ESZTER Majd ... később .. .

NUSI NÉNI Talán még tart a kabaré. Aztán meghallgatjuk a Himnuszt. Kettesben. Két bolond nő.

ESZTER *(megértően)* Hát persze. Rossz egyedül.

NUSI NÉNI Te szegény lány. Téged is megtépett az élet.

ESZTER *(sóhajt, őszintén)*

NUSI NÉNI *(élénkebben)* Még szerencse, hogy van anyád. Hogy van hova fordulni a bajban.

ESZTER *(a spiccesség hatása alatt hisz még abban, hogy az anyja megérti. Számítás nél-kül, valóban gyermekien szól)* Anya ... *(hirtelen)* ezért jöttem. Most segíthetsz.

NUSI NÉNI *(meghatottan áll mögé, átöleli a fejét)* No. Boldogtalan kislányom.

ESZTER *(a kezére hajtja a fejét)* Olyan boldogok lennénk. O más, mint a többi férfi, hidd el!

NUSI NÉNI *(még nem vonja el a kezét, de az arca szoborszerű lesz)* Kicsoda?

ESZTER . . . Nem lett volna erőm Pistától elmenni, ha ő nincs. De ő mindent magára vállal. Ez kell nekem, hidd el, egy kis elevenség, és fogok én még képeket festeni . . . Professzor a papája, valódi professzor, kötetszámra tudja a verseket . . . „Bámul az a sápadt legény, a holdvilágra bámul, a hold, a holdvilág az, holtak udvarában táncol ..."

NUSI NÉNI *(elvonja a kezét)* Megint egy férfi?

ESZTER *(utánakap, lázas meggyőző igyekezettel)* . . . Mindjárt idejön. Mama! Kérlek, menj be addig Jencihez, kártyázzatok. Mama, nagyon kérlek, hadd legyen egy boldog estém .. .

NUSI NÉNI *(hitetlenkedve)* Te iderendelted? Iderendelted a

- . gavallérodat?

ESZTER *(kapkodva)* Anya, miért, szabad vagyok, független ... kártyáztok addig Jencivel .. .

NUSI NÉNI *(tárgyilagos keménységgel)* Hát ezért jöttél vissza!

ESZTER *(lehervad, hogy az anyja ezt a hangot nem érti)*

- . és adok kétszáz . . . nem, háromszáz forintot. A tataro-

zárhoz ... *(Megcsókolja az anyja mozdulatlan arcát. Most már színlel, Nusi néni érzéketlenül fogadja a csókot)* Megegyeztünk, tündér?

NUSI NÉNI Es én még azt hittem .. .

ESZTER *(nyugtalanul figyeli a hatást)* Ugyan, anya. Ne játszd most ezt. *(Kicsit ridegebbül)* Mit érdekelt téged az én sorsom? *(javít, enyhít a kérdésen)* Neked ott volt Janika. „A kicsi, a gyenge." De hát megértem . . . háromszáz forintot adok. *(Nyitogatja a táskáját)* Hiszen nálad úgyis első a pénz.

NUSI NÉNI *(halkan)* A villanyt ne égessétek. Oda tedd az asztal sarkára.

ESZTER *(ismét vidáman)* Nem fogunk összeveszni. Köszönöm, klassz anya vagy mégis...

NUSI NÉNI *(mereven áll, Eszter bependerül a szobába, viszi magával a holmiját, a kislámpát nem gyújtja fel. Ott marad, mozdulatlanul, boldog révületben a heverőn. Nusi néni lenéz maga mellé az alvó Szapper úrra, azután halkan megszólal)* Jenci.

JENCI *(mintha csak erre várt volna, kiugrik az ajtaja mögül. Papírpaksamétát cipel)* Ne törődj velük, Nusikám .. . *(Kiteregeti maga elé az asztalra)* Ez az én elképzelésem. *(Ide-oda mutogat)* A jobb és a bal szárny .. .

NUSI NÉNI *(elkínzottan)* Tedd el. Tedd el most, Jenci.

JENCI *(készségesen összecsavarja)* A te kérésed számomra parancs ! Rendelkezz velem, Nusikám.

NUSI NÉNI *(leül)* Nincs semmim már, csak ez a ház. JENCI Jó ház ez, erős falak. Ki lehet javítani.

NUSI NÉNI Húszezer forint kéne. Újjá varázsolnám az egészet.

JENCI Boyler a konyhába, az én terveim szerint!

NUSI NÉNI Bevezettetem a gázt. Akkor merjenek hozzányúlni. ( *Leül, tölt a sörből)* Akkor aztán bámulhatnak. Könyöröghetnek.

JENCI Nusikám. Tölthetnénk mi együtt egy igazi Szilvesztert. Ma már nem dolgozom, a kedvedért .. .

NUSI NÉNI Kis sziklakertet építtetek a bejárat elé. Hadd menjenek csak, a bolondok, ki a vakvilágba .. .

JENCI Bertalan bácsi rámhagyja, veszek neked öt házat is .. . *(Próbálja megfogni Nusi kezét, de az elhúzza, bágyadt tiltakozással, a söröspohár leesik, Szapper úr lábához. Szapper úr felébred. Kis csend)*

SZAPPER *(békés, gyermeki mosollyal)* Olyan jót szundítottam, anyukám.

JENCI *(suttogva)* Nálam lehajthatnád a fáradt fejedet .. . SZAPPER Most már kibírom akár reggelig. Jenőkém, készítsd a paklit, te meg anyukám, a libatöpörtyűt. *(Felkel a sámliról, az asztalhoz jön)* És fogyasszátok a bort is. Azért, mert nekem nem szabad .. .

JENCI Bizony Gyulus, tíz perc múlva éjfél.

SZAPPER Volt nekem szmokingom is. *(Nézi ócska nadrágját)*

NUSI NÉNI *(keserűen nézi, azután hirtelen tölt egy pohár bort, odatolja Szapper úr elé)* Na. Egy fél pohárral.

SZAPPER *(rémülten)* Az orvos . . . határozottan meg-mondta . . .

NUSI NÉNI Az orvos ... Fél pohár, az semmi. Azután lefekszel. Régen lettél volna ilyen óvatos.

SZAPPER *(nézi a poharat, vágyódva, de halálfélelme nagyobb)* Nem, soha többé. NUSI NÉNI Na. Megengedem.

SZAPPER *(szánalmasan)* Nem merek, anyukám.

NUSI NÉNI *(elhúzza előle a poharat, ő maga jóízűen iszik a saját söréből)* Nem erőszak.

SZAPPER *(hirtelen visszakapja a poharat, s egy pillanat alatt, mint a szomjhalál szélén álló, lehúzza. Visszanyekken a székre)*

NUSI NÉNI Es most nyughass... JENCI Majd szerzek én még neked meglepetést . *(Csókolgatja Nusi néni kezét)* NUSI NÉNI *(szomorúan)* Jenci, Jenci, miért is kellett meg-hülyülnöd?

JENCI Nusikám, te csak parancsolj. Arra vagy teremtve! NUSI NÉNI Nem bonthatják le. Addig még sok minden történhet. *(jelentőségteljes konoksággal)* Nagyon sok minden!

JENCI A találmányomat a kormány kifizeti . . . *(Nusi néni parancsolóan ránéz, újra kezet csókol)* Jól van, jól, Nusikám, nem untatom a komoly dolgokkal a te bársonyos fülecskédet .. .

SZAPPER *(nyúl az üveg után, Nusi néni tiltakozóan lefödi a tenyerével a poharat., de hirtelen vállat von, elkeseredetten. Szapper úr színültig tölti a poharat, lehajtja)*

NUSI NÉNI Éredj a kamrádba. SZAPPER *(nem felel, kifejezéstelenül előremered)*

JENCI Elviszlek én téged, egyhelyből felszálló repülőn ... *(mutatja megint a repülés ívét)* . a Hawai-szigetekre... NUSI NÉNI Jenci, Jenci, mi-ért is kellett neked meghülyülni?

JENCI Nem, csak ezt ne mondd, Nusikám. Szerzek én még neked meglepetést. Majd... majd én intézkedem! *(Kihúzza magát, büszkén)*

SZAPPER *(elkapja az utolsó mondatfoszlányt, hirtelen fel-üti a fejét, elbődül) Ki* akar itt intézkedni? Az én házamban? *(Feláll, a régi robusztus erő, hatalom karikatúrájaként)* Itt csak én intézkedhetek ... *(Veri a mellét fenyegetően)*

NUSI NÉNI *(gyűlölettel)* Te már intézkedtél, annak idején. SZAPPER *(kiegyenesíti a derekát, mintha cigányt intene oda, csettentő mozdulattal)* Én vagyok a ház ura. Az én pénzemért ... *(Rekedten énekel)* Sárgát virágzik a tök ... Meghal, akit megütök ... *(Megismétli prózában, elcsukló hanggal)* Meghal, akit megütök.

JENCI *(szörnyülködve csóválja a fejét)*

NUSI NÉNI *(felpattan, Szapper úr elé, félelmes keserűséggel)* Lerúgtál a lépcsőn negyvenötben. Lerúgtál a pincelépcsőn, akkor tört el a bokám. Mulattál, kártyáztál eleget. De most már nálam van az adu, barátom. Itt már csak én üthetek ... és hogy ki hal meg itt, hogy ki lesz az, aki megdöglik, azt is megmondhatom ... *(Egyre közelít a férfihoz, Szapper úr szűkölve hátrál a kamrája felé. Már elfogta a rosszullét, hasához kap, szédül)*

SZAPPER Anyukám .. . jaj, rosszul vagyok, anyukám .. .

NUSI NÉNI ... ki az, aki megdöglik, kíváncsi vagy rá?

SZAPPER *(szinte beesik a kamraajtón)*

NUSI NÉNI *(ráfordítja a kulcsot. Megy az asztalhoz, feldúltan. Jenci elkapja a kezét, csókolgatja. Nusi néni lassan lecsillapodik. Megnézi a kicsit, nem ébredt-e fel. Leül, szuszogva, halkan)* . . . majd főzök neki egy kamillateát.

JENCI Nusikám, szépségem, hát szabad ezt? Így felizgatni a gyenge szívedet?

NUSI NÉNI *(iszik a sörből)* Menjen csak mindenki. Patkányok.

JENCI *(mohó suttogással)* Gyere be hozzám ... adok langyos borogatást ... *(Nyúlkál)* Ide . . . meg ide .. .

NUSI NÉNI *(kifejezéstelenül)* Disznó! *(Feltápászkodik)*

JENCI Gyere na. Mindjárt éjfél. Gyere na! Szilveszter! *(Átkarolja az asszonyt, viszi a szobája felé)*

NUSI NÉNI *(bágyadtan az összefirkált ajtóra mutat)* Ezeket a krikszkrakszokat letörölöd!

JENCI Letörlöm, Nusikám. Mindent a te kedvedért... *(Viszi)*

NUSI NÉNI *(az ajtóban még egyszer megáll, ujját felemeli, figyelmeztetőleg, mint aki zajt hall. Jencit betuszkolja maga előtt az ajtón, kicsit behajtja az ajtót mögötte, áll és vár, némán. Figyel az udvar felé, azután a belső szoba felé tesz néhány tétova lépést. Ekkor megszólal az éjféli harangszó, rögtön utána belekapcsolódik a harsány trombiták hangja, a kettő keveredik, bántó és keserves disszonanciában. Nusi néni megadja magát. Belép a bolondhoz, belülről fordítja rá a kulcsot. A harangszó elhallgat, csak a trombiták üvöltenek)*

F ü g g ö n y

## II. RÉSZ

### I. kép

*Nagyszombat délután. Napfény, rügyező kert, zöld bokrok. A kert a lakásnál sokkal világosabb, idillikus. A napfényben még jobban látszik a ház szürkesége, az elhanyagolt festés. Nusi néni virágos ruhában, nyugtalanul bolyong, a szobából be, a szobából ki, majd újra a konyhába. A konyhában orvosságos üvegek, címkékkel, Jenci ajtaja előtt. Az ajtóról a cikcakkos vonalak nagyjából ledörzsölve.*

NUSI NÉNI *(megzörgeti jenci ajtaját)* Jenci! Gyere ki! vágd le a csirkét. *(Vár, semmi válasz)* Hallod? Hagyd abba a firkálást, amíg szépen mondom. *(Nincs válasz, még egyszer zörget, aztán abbahagyja, csalódottan. Megy a szobába, benyit Karolin anyó ajtaján)* Kelj fel! Meddig akarsz ágyban maradni? Lekésed a feltámadást. Mindjárt indul a körmenet. ( *Itt sem kap választ, behúzza az ajtót, megy vissza Jenci ajtajához, odasimul, háttal az ajtónak, úgy beszél)* Örülteket nem tartok. *(Megkocogtatja lábával az üvegeket)*

JENCI *(hangja a szobából, rikácsolva, az eddigieknél sokkal nyugtalanabbul)* Nusikám! A legfontosabbak a számok. Most jönnek a legfontosabbak! Az utolsó kombináció.

NUSI NÉNI *(a zárt ajtónak)* Kértem, hogy hagyd abba. Szépen kértelek. Olyan okos ember lennél... *(Megpiszkál-ja megint az üvegeket, csilingelő hang)*

JENCI *(hangja)* Ne piszkáljátok az orvosságaimat. Meg-van a két összetevő. Bezárom a logikai láncot. A legkisebb tévedés is végzetes.

NUSI NÉNI *(lenyomja a kilincset, majd elengedi, halkan)* Nagyszombat. Mindjárt indul a körmenet. *(Eltávolodik, de csak visszatér)* . . viszik a Gyulát. Hallod? Holnap-után viszik az elfekvőbe. Gyere ki Jencikém!

JENCI *(hangja)* Már csak az utolsó láncszem, Nusikám. És együtt megyünk, egyhelyből felszállva!

NUSI NÉNI *(végképp otthagyja, reménytelenül nézdegél, majd a gyerekágyhoz lép, benéz)* Miért lesz belőletek is ronda, szívtelen felnőtt? *(Sóhajt, előkeresi a cuclisüveget, a tejesüvegből kétfelé önti a tejet, a cuclisüvegbe és egy nagy piros-pettyes bögrébe)* Mi lesz veled, te szegény ártatlan? Mi lesz veled . . . ezek után? *(Bemegy a kamrába a bögrével. Belülről a hangja)* Igyál… Muszáj inni. Csak ezt a négy-öt kortyot. Emeld fel a fejed. Pasztőr-tej. Finom.

KAROLIN *(megjelent a szobája ajtajában. Haja ápolatlanul a vállára csüng, ruhája még szánalmasabb, testileg is sokkal leromlottabb, mint az előző jelenetben. Csak az ernyő a régi, amire támaszkodik. Át akarja lépni a szobája küszöbét, de csak emelgeti a lábát, nem képes rá. Áll ott, egész testében remegve, hunyorogva, mint aki már nem is lát, görcsösen őrizve a régi „modort")* Nusi .. . vagy valaki ... Nusi .. .

NUSI NÉNI *(kijön a kamrából, a bögrével. Lépne a cuclisüveghez, de hallja a hangot. Türelmetlenül bemegy)* Felébredtél végre?

KAROLIN Nem tudom lenyelni a kekszet.

NUSI NÉNI Talán bizony a piskótát ennéd el a gyerek elől? Neked mindig mindenből a legjobbat .. .

KAROLIN Nem megy le a torkomon. Daráld meg.

NUSI NÉNI Daráld meg magadnak. Azelőtt folyton ki-be

mászkáltál, nem volt tőled egy nyugodt pillanatunk. Most bezzeg, hogy baj van, napok óta ki se jössz, bedugod a füled vattával, csak ne kelljen tudnod semmiről. Mit érdekel, hogy elviszik a fejünk felől a tetőt? Te csak követeled a jussodat. Daráljam meg! Ilyen voltál mindig. Anasztázia-pusztán is .. .

KAROLIN A teát is kihánytam.

NUSI NÉNI Mert agyoncukrozod. Ez a görcsös ragaszkodás nyolcvanhatévesen .. .

KAROLIN ... és nem tudok aludni! Nusi! Úgy kiabál az utcán valaki. Valami dobot vernek.

NUSI NÉNI Képzelődsz. Megártott a nagy jólét. Tíz éve nem tettél arrébb egy lábast. Csak követelőztél. De már nem soká!

KAROLIN *(nyöszörögve)* ... szörnyű sejtelmeim van-nak. Amikor szól az a dob .. .

NUSI NÉNI Majd a szociális otthonban nem fogsz parancsolgatni.

KAROLIN *(mint aki nem hall-ja)* Legalább enni tudnék. Vagy aludni.

NUSI NÉNI Mindig csak parancsolgattál. *(Leül a fotelbe)* Nem csoda, ha nem válaszol a Józsi se. Írhatok neki, ajánlva, könyöröghetek.

KAROLIN Nincs ma már hála. Kipusztult .. .

NUSI NÉNI Hála? Mit csináltál, azzal is, szegénnyel? Amikor 33-ban lebukott és bevitték a Gyűjtőbe, megtagadtad mint egy rablógyilkost . . . Nem eresztetted haza, nehogy a báróék megszóljanak . . . Azt hiszed, elfelejti?

KAROLIN Én csak szépet és jót . . . egész életemben .. . *(Remeg, görcsösen támaszkodik a napernyőre)*

NUSI NÉNI A te egész életed! A kisbárók, az eszményképeid! Hogy azok milyen cukik, milyen okosak, még zongorázni is tudnak azokkal a finom kis kezeikkel .. .

KAROLIN Felneveltelek.

NUSI NÉNI Soha nem volt otthonom. És mire neveltél fel? Nézz rám. *(öszinte kétségbeeséssel)* Nézd meg, mi lett belőlem... a pénzes Szapper Gyula mellett!

KAROLIN A nyomor . . . nem akartam, hogy nyomorogj .. .

NUSI NÉNI *(keserűen)* Te! Te nem akartál dolgozni tovább! Meguntad a nevelősködést. Eladtál a Szapper Gyulának. Pedig én . . . *(elhalkul a hangja, mint aki nagyon régi, eltemetett mondatot mond)* pedig én azt a Jancsit szerettem. *(Kislányosan védtelen, gyermekes lesz, visszaváltozik az egykori szerelmes bakfissá)* A Berecki Jancsit.

KAROLIN Jancsi? Miféle Jancsi? Ki volt az a Berecki Jancsi ?

NUSI NÉNI Tudtad te jól. Ott laktak az Erdősoron, repkény szaladt a tornácon végig .. . sörtét tűzött mindig a kalapja mellé. Tudtad te jól. De most nem akarsz emlékezni. Ilyenkor cserbenhagy az a híres memóriád.

KAROLIN *(rémülten)* Mit akarsz tőlem? Nem ismertem semmiféle Jancsit . . . Én felneveltem két gyereket, egyedül! Apa nélkül! Abban az első nagy háborúban eltűnt az apátok. Hat évig vártam rá .. . és nyolc kilométert gyalogoltam naponta a báróékhoz, oda-vissza, a tanyáról . . . napi nyolc! Es engem is úgy vertek férjhez, végig a vásár-téren, megboldogult anyám, Petőhidi Székely Katalin .. . Napi nyolc kilométer! Esőben-sárban! *(Hirtelen megremeg)* ... már nem tudok áll-ni, Nusi, daráld meg a kekszet.

NUSI NÉNI *(odaugrik hozzá, megfogja a reszkető kezet, ugyanaz a reménység fűti, mint Esztert a szilveszteri jelenetben, hogy most talán egyszer megértik, talán hall valami „igazat".)* Mama! Hallgass ide! Mit csináljak? Eszter eljött a férjétől, itt kínlódik a gyerekével. Janika tróger lett az üveggyárban. A Gyula megbénult. Es jöhet a kilakoltatási végzés, bármelyik pillanatban. Mama, érted? Hová menjünk? Mit csináljak az egész koszos életemmel . . . ? Csak egyszer szólj, csak egy-szer segíts valamit!

KAROLIN *(rettegve)* Nem tudok már állni. Ezek a szörnyű sejtelmek. Daráld meg a kekszet.

NUSI NÉNI *(csalódottan elengedi az öreg kezet. Karolin anyó óvatosan behúzódik az aj-tóból, Nusi néni halkan be-csukja. Egy kicsit áll, arcára tapasztott kézzel, aztán ki-megy a konyhába, fogja a cuclisüveget, odahajol vele a kis-ágyhoz. Közben beszól, Jenci ajtaja felé, folyton fel-feltámadó reménnyel)* . . . vehetnénk mi másikat is. Szebbet, igazit. Ugye, Jenci? Csak igyekezni kell neked is. Élére rakni a garast, nem elkölteni, minden hülyeségre. Te meg-mondtad. Rád számíthatok:... Ugye, Jenci?

ESZTER *(érkezik a szöveg alatt, dúlt állapotban)* Mi az, magadban beszélsz? Ezt is eltanultad a hülyétől?

NUSI NÉNI *(tovább eteti a gyereket, az ágyba hajolva)* Majd meglátjuk, ki a hülye.

ESZTER *(megáll egy pillanatra a gyerek előtt, aztán elfordítja a fejét, besiet a szobába. Leveszi a kosztümkabátját, le-akasztja a pongyoláját, bele-bújik)*

NUSI NÉNI *(közben mondja a magáét)* Már négy napja nem láttuk a fiatalurat. Kezdi unni a hacacárét. Három hónap után. Mi lesz öt év múlva? Otthagy majd a rekamié sarkában, ő meg megy a lányok-hoz szavalni azokat a nem-tudommicsoda verseket... *(Eszter leül a fotelbe, nem szól vissza. Nusi néni befejezi az etetést, megsimogatja a gyereket, elteszi az üveget. Beszól Szapper úrhoz)* Ne nyöszörögj. Hiába nyöszörögsz. Nem tudok segíteni. *(Bemegy a szobába, folytatja a szöveget)* Rossz rádnézni. A férfiak nem szeretik a fancsali ábrázatot. *(Eszter hallgat)* Elválsz .. . helyes. Válj el. Bár én ne let-

tem volna olyan gyáva. De hozzámenni, ehhez a taknyoshoz? Negyedéves egyetemista ... hogy ad nektek kenyeret? El tudnád te tartani a gyerekedet egyedül is, kapsz fizetést .. .

ESZTER Mindig csak az a rohadt pénz. Mást nem tudsz emlegetni.

NUSI NÉNI *(megzavarodva)* Én csak annyit mondtam, hogy a gyerek ... Meg a tehetséged ... micsoda képeket festettél, kiskorodban .. .

ESZTER Majd ezután. *(önmagát győzi meg)* Náluk aztán lehet. Azok a nagy, világos szobák! Kívülről megszámoltam, nyolc ablakuk van és terasz.

NUSI NÉNI *(ránéz, szánakozva)* Kívülről?

ESZTER *(rákiált)* Ej, te mindent kiforgatsz. Idővel az apja is beleegyezik. Pláne, ha nem gyerekestül ülünk a nyakára.

NUSI NÉNI *(leül a heverőre)* Tessék?

ESZTER *(gyötörten)* Hallottad. Nem vagy süket. Most jövök Pistáéktól. Hetek óta folyt a vita. De csak akkor válik, ha Karcsikáról lemondok. Ez most már világos?!

NUSI NÉNI El akarják venni a gyerekedet? És te csak ülsz és nézel a levegőbe?

ESZTER *(hetykén)* Oda akkor megyek vissza, amikor kedvem szottyan. Ott én diktálok még mindig. Különben is, talán jobb, ha gyerek nélkül indulunk. Gondolkozz: én elkezdem végre a komoly munkát, Iván diplomázik, az apja behozza az Intézetbe, tudományos kutatónak .. .

NUSI NÉNI *(végtelen szemrehányással)* A gyerekedet? Egy férfiért?

ESZTER *(görcsösen)* El kell végre határozni. Igaza van Janinak. Első az akarat. *(Feláll, sétálgat)*

NUSI NÉNI Úristen! Az unokám...

ESZTER Ne jajgass ... folyton csak jajgatsz.

NUSI NÉNI Megtagadod a tulajdon véredet ... *ezért?*

ESZTER *(megáll, elszántan)* Itt már nincs visszafelé. Mindennek ára van. Valamit - valamiért. *(Enyhít)* És csak átmenetileg.

NUSI NÉNI *(megrendülve közelít)* Eszter. Ezt nem vállalhatod. Eszter. Nézz rám, összehoztam nektek ezt a házat, dolgoztam rátok, akár-mit is mondtok utólag, nem dobtalak benneteket oda a kutyáknak .. .

ESZTER *(kínlódva befogja a fülét)* A frázisaid. Hogy megutáltam a frázisaidat! *(Védekezően)* Miért nehezíted? Miféle anya vagy te, hogy nem értesz semmit?

NUSI NÉNI Te szívtelen. Először rajtam léptél át. Most a tulajdon gyerekeden.

ESZTER *(kétségbeesetten)* Mi lesz velem, másként? Magaddal akarsz hurcolni a szoba-konyhába? Hát én nem lehetek boldog? Nekem tilos, hogy igazán szeressek? Most, amikor végre itt az alkalom, hogy menekülhetek...

NUSI NÉNI Te szerencsétlen. Menekülhetsz! Hova?

ESZTER Kell lenni valaminek, amit nem rohaszt el a ti piszkos fantáziátok . . . két ember *(mintha mástól hallott szavakat ismételne),* akik ugyanarra a kulcsra járnak ebben az iszonyú, forgó gépezetben!

NUSI NÉNI *(ösztönösen megtapogatja a zsebét. Eszter szinte félbeszakítja a romantikus áradatot, bénultan az anyjára mered. Kis csend)*

NUSI NÉNI *(tovább tapogatja a zsebét)* A kulcs. Ha nem zárom be a kaput, letörik megint az ágakat.

ESZTER *(utálkozva)* . . te mindent lehúzol a sárba. Mert neked csak *ilyen* jutott azzal a hülyével. Nekem is van szemem. *(Elkeseredett rosszindulattal)* És azt hiszed, nem tudom, miért siratod úgy a kicsit is? Kevesebb lesz a bevétel, havi hatszázzal!

NUSI NÉNI *(elveszi a kezét a zsebéről, megkeményedik megint. Kegyetlenül)* Nem is másért. *(Sarkonfordul, a szobajtóból még egyszer visszaint)* Majd. Majd a sors!

ESZTER *(utánaszalad az ajtóig, kiáltva)* Nekem van helyem! Nem vagyok erre a nyomorúságos házra szorulva! Üveges műterem, meg minden! Én nem félek. (Oda*lép a gyerekhez, küszködik, sír. Aztán vadul visszarohan a szobába, bedörömböl a nagy-mamához)* Ébredj ! Mindig csak alszol? Kipakolom a szekrényed! Minek neked kettő? Ez az önzés, vénségedre, nem szégyelled? *(Erőszakosan benyomakodik a nagymama ajtaján)*

NUSI NÉNI *(kiment a kertbe, simogatja a bokrokat, kitép egy-egy gyomot)* ... én az utolsó percig ápollak benneteket. Bevetettem a virágágyast, ugyanúgy ... Júniusban lesz a legszebb. Akkor virágzik a tearózsa. A rózsáim... *(Leül a kispadra, háttal a nézőtérnek, álmodozva)*

JANIKA *(érkezik, kenyeret hoz a hóna alatt. Külseje kopottabb lett, ő maga egyre elvadultabb. Mintha észre se venné az anyját, úgy megy el mellette)*

NUSI NÉNI *(hirtelen visszafordítja az arcát)* Hazajöttél?

JANIKA *(megy tovább a konyhaajtó felé, alig veszi tudomásul egy vállrándítással az anyját)*

NUSI NÉNI *(erre élesen)* Hazaengedett a „tupírfejű?"

JANIKA *(bemegy a konyhába, csattanva bevágja az ajtót)*

NUSI NÉNI *(tehetetlenül utánakiált)* Tróger! *(Visszafordul a nézőtér felé, kicsit összegörnyed, ott marad a virágai közt, időnként reménykedve várja, hogy érte jöjjön valaki a lakásból)*

JANIKA *(ledobja a kenyeret az asztalra. Belenéz a kiságyba, önkéntelenül is becéző mozdulattal. Hallja, hogy a szobában jár valaki, elugrik az ágytól, leül a hokedlire)*

ESZTER *(dühösen jön a nagymamától)* . . . ezt nem lehet elpusztítani. *(Kijön a konyhába)* Azt hiszed, odaadja a szekrényt? Csak krákog, mint egy rossz vízcsap. Hogy be-

teg. Életében nem volt beteg. Nem ad ez semmit. Magával vinné a koporsóba.

JANIKA . . . a kiskölykön megint nem volt takaró .. .

ESZTER Nem marad már soká. Összeházasodunk.

JANIKA *(gúnyosan)* Gratulálok. És hol fogtok majd aludni? A professzor úr dolgozószobájában?

ESZTER Miért csinálsz mindenből viccet? Mi vagy te, bohóc?

JANIKA Hogy ki a bohóc!! .. .

ESZTER Nem mindenki képes arra, amire te. Szórakozni felelőtlenül.

JANIKA *(gúnyosan nézi a nővérét)*

ESZTER *(takargatja a gyereket)* Lerázol mindent, mint kutya a vizet. Nyáron aztán szépen odébbállsz, ha kicsit megszedted magad.

JANIKA *(levág egy szelet kenyeret, üresen tördeli, eszegeti)* No hiszen . . . pénz.

ESZTER *(elveszi a kenyeret, megkeni valamivel, úgy adja vissza)* Nesze, te buta. Ehen ne halj!

JANIKA *(majszol, látszólag közömbösen)* ... egyébként otthagytam az Üveggyárat. Eredj, pletykáld el ezt is gyorsan a mamának.

ESZTER *(leül)* Nem szoktam pletykálni. Jobb is, hogy otthagytad. Majd beszélek Iványi-nál. Lehet, hogy meg is barátkoztok. Szerez neked állást a papája, ősszel meg úgy-is ott az egyetem .. .

JANIKA Te csak ne „pártfogolj". Nem szorulok én sen-kire. Otthagytam őket. *(Dühösen)* Két évet akartak velem lenyomatni, ipari tanulóként. Két év, a suttyókkal, érettségi után.

ESZTER Ez a szabály.

JANIKA Köpök a szabályra. Csak engedtek volna a formázóba, két hét alatt kitanultam volna. De nem! „Nézze meg fiatalember, mi van a munkakönyvébe írva" - ezt mondta a személyzetis. „Anyagmozgató. Tudja, mi az? Meg ne lássam még egyszer a nagyműhelyben."

ESZTER Mert te azt hiszed, hogy hipp-hopp, . .

JANIKA *(vadul)* Én egy vázát akartam csinálni, karcsú nyakkal . . . fogóval a szélét lecsipkedni. Nem pedig bálát hordani a fejemen reggel hattól kettőig !

ESZTER *(felnőttes papolással)* Az életben mindent tanulni kell, szívós, hosszú .. .

JANIKA *(közbevág)* A dumából elég. Abban volt részem, bőven. Ipari tanuló! *(Legyint)* Ősszel úgyis kezdődik az egyetem.

ESZTER Most bezzeg ugrálsz! Akkor majd jó lenne neked a pártfogás. Váza, szériában! Gyenge kis illúzió, hallod-e?

JANIKA Még mindig jobb, mint a te képed, amit nem festesz meg soha.

ESZTER *(sértetten)* Csodálkozol te még. Én is otthagyom azt a vacak múzeumot. Nem fogok örökké idegen képek-kel bajlódni. „Egy kis mű-gondot, asszonyom - ezt mondja a főrestaurátor - egy kis lelkesedést, kartársnő" - ezt mondja, nekem!!! Majd a körülmények .. .

JANIKA A körülmények! Örülhet az apósod, ha odaköltözöl a gyerekággyal.

ESZTER A gyereket visszaviszem az apjához. Megszabadulsz tőle te is, úgyis dühöngtél, ha sírt.

JANIKA *(megdöbbenve, leteszi a kenyeret)* Hát az a piszok, csak úgy vesz el, gyerek nélkül?

ESZTER Te mindent elferdítesz ! *(Erőlködve)* Szegény Pistának is kell valami. Neki ne maradjon semmi, amit értem tett, azok után?

JANIKA *(felugrik)* Es még te szavalsz nekem érzésről!?

ESZTER *(gyorsan)* ... áldozatot is kell hozni néha, akár-milyen nehéz.

JANIKA *(vadul)* Hazugság! Minden szavadból csöpög a hazugság! Ez a szerelem, ugye? Még a kiskölyköt is odadobni érte… Köszönöm. Nem kérek a ti „nagy szerelmeitekből...".

ESZTER Mintha a mamát hallanám.

JANIKA A fia vagyok, nem? A fia?!

ESZTER *(gúnyosan)* Nocsak. Eszedbe jutott? Az utóbbi hónapokban mintha teljesen elfelejtetted volna. Persze, most megint kellene a vacsorája, meg egy-két nylon ing, hogy a nagy terv bedöglött!

JANIKA . . .holnapután kimegyek a Lehel piacra! Napi 180-at kereshetek. . . Nem vagyok rátok szorulva... *(Eszter kétkedve csóválja a fejét, janika keserűen fejezi be)* .. .ha már csak tróger lehet az ember, legalább fizesse-nek. . . *(Megint más hangon)* Addig a kis ideig guggolva is kibírom.

ESZTER *(gúnyosan)* A te akaraterőddel!

JANIKA Nem is ülök a ringlispilbe, megmondtam. Szerelem! Gyűlölet! *(Széles mozdulatok)* Egy lyukból fúj itt minden szél!

ESZTER *(szomorúan)* Kell az a ringlispil. Majd te is megérted, egyszer. Bár még gyorsabban forognék. *(Lehunyja a szemét, érzelmesen)*

JANIKA *(megrázza a vállát)* Hé. Ilyenkor tisztára olyan vagy, mint a mama.

ESZTER *(keserűen nevet)* A lánya vagyok, nem? *(Grimaszszal)* A lánya.. .

JANIKA *(rugdossa az asztallábát)* A fene egye meg! Anyák, apák, ükanyák, mind átcsorgatták egymásba a marhaságaikat. . . Hát nem lehet ennek egyszer vége, nem lehet az ember végre pusztán önmaga?

ESZTER *(rezignáltan)* Majd te. Majd te a híres koponyád-dal.

JANIKA . . .csak már szétrobbantanák ezt az egészet. Egyedül, minden más lesz. Engem senki sem fog befűzni a marhaságaival: család, otthon. Szabad élet, bálványok nélkül!

ESZTER Azért lehangoló látvány, tudod, ahogy ballagtok egymás mellett, te meg az a ványadt Kati. Még a kezét se fogod meg, láttam én, csak néha megpaskolod„ mint a

lovat. *(Elgondolkozva)* Fájhat ez az üresség, nem?

JANIKA Üresség? Annak én megmagyaráztam: két tölcsér vagyunk, semmi több. Két tölcsér, amin egyszerre fut át a levegő... Jó is, hasznos is. Aztán jövőre úgyis mással támasztjuk a közfalat. *(Leül)* Nem tart örökké semmi.

ESZTER *(átnyúl az asztalon, anyásan megérinti a fiút)* Jani. Mire ez a sok füstölgés? Nem vagy te irigy, titokban? *(Jani néz rá értetlenül)* Nem irigyled, hogy én meg Iván, hogy mi még *tudunk* szeretni?

JANIKA *(egy pillanatra meg-/hökken, aztán lerázza Eszter kezét, halkan)* Hülye!

ESZTER *(feláll, a gyerekágy-hoz lép, azután nekitámaszkodik háttal a rácsnak)*

JANIKA Csöbörből vödörbe - ez a te menekülésed.

ESZTER Sajnállak. Arról mondasz le, ami egy kis fényt ad ebben a keserves életben.

JANIKA Nem szeretem a mesterséges fényeket.

ESZTER *(szomorúan)* Túl fiatal vagy. Lázadozol, de majd betörsz. Szegény anya is, lánykorában bezzeg válogatott. Most már jó neki egy bolond is. Mit tudod te, mire viszi az embert a magány?

JANIKA *(naivan néz Eszterre)* Elbeszélgetnek, néha. *(Elkomorodva) No* és persze, a mama kizsebeli.

ESZTER Nem szóltam sem-mit, ha te vakon jársz.

JANIKA *(gúnyosan)* Nem szoktam utána lesni a kulcslyukon.

ESZTER *(a konyhaajtóhoz megy, kinéz)* . . .mit csináljunk, ha nekünk csak ilyen anya jutott?

JANIKA *(felugrik, elkeseredetten)* Es te? *(A gyerekágyhoz lép, megrázza)* Te milyen anya vagy? Te mersz beszélni?

ESZTER *(elsurran mellette, be a szobába, az ajtót nyitvahagyja, onnan kiált vissza sírva)* Te hóhér. Nem vagy te testvér, hanem hóhér... *(Körülnéz, hisztérikus elkeseredettséggel, mint akit súlyos találat ért. A nagymama ajtajának ront, ordítva bemegy)* A szekrényt ide fogod adni! A faragott szekrényt! Tönkremegy mindenem másképp ! A ruháim, a bundám.. .

JANIKA *(ellép a kiságytól, áll a konyha közepén lehajtott fejjel. Lassan a konyhaajtóhoz lép, halkan kiszól)* Mama!

NUSI NÉNI *(hitetlenkedve)* Szólt valaki?

JANIKA Gyere be. . . még hűvös a levegő.

NUSI NÉNI *(feltápászkodik, megy a konyhába, Janika már leült a konyhaasztal mellé, a lábát feldobta az asztalra) A* lábadat!... Janika! *(Erőtlenül, inkább kérlelve)*

JANIKA *(hanyagul, de azonnal leveszi)*

NUSI NÉNI *(álldogál, nem tudja mit kezdjen a fiával, végül)* ... beszélhetnél a nővé-reddel te is. Az a strici benne fogja hagyni a pácban.

JANIKA Nem lehet azzal beszélni. *(A fejét ütögeti)*

NUSI NÉNI *(motyogva)* Tétlenül nézzem, hogy a vesztébe rohan?. . . Kifőzöm a húsvéti sonkát. Azt te szeretted, kiskorodban. Sok tojással. *(Tesz-vesz)* Örülök, hogy megjött az eszed, hazajöttél idejében, az ünnepre. Úgyis attól félek mindig, hogy amilyen bamba az a lány, felcsináltatja magát, aztán veheted a tartás-díjat a nyakadba.

JANIKA *(felugrik, de aztán mégis türtőzteti magát, viszszaül)*

NUSI NÉNI A hentes is mesélte, dicsekedtek neki az Eingruberék, hogy így a fiatalok, meg úgy a fiatalok... ezek már elképzelték, hogy te benősülsz egy kályhás családba! *(Fürkészve figyeli Jani reagálását)*

JANIKA Az a jó rosseb! Az nősül.

NUSI NÉNI *(boldogan mosolyog)* Megértem én, végül is. A vér, a vér. Ha a vér buzog *(csintalanul)* akkor nincs pardon... de hát mi ez? Annyi mint a semmi. . . Kieresztjük a fölösleges gőzt. *(Boldogan szöszmötöl)* Hol lesz már ősz-re az Eingruber Katika! Ha-jaj! Régen más nyomogatja a grundon, lefogadom!

JANIKA *(kényelmetlenül)* ... azért rendes lány az, mama.

NUSI NÉNI *(rámutat a fiára, munka közben)* ...*Te* unod meg. Nem is magától. Majd bolond lenne, egy ilyen jó partit. Mérnök!

JANIKA *(zavartan, hogy szinte a saját szavait hallja vissza)* Őszig... sok víz lefolyik addig még a Dunán.. .

NUSI NÉNI *(leül az asztal mellé)* Addig még élére rak-hatjuk a garast. El lehet intézni, pénzzel. Ha már a Józsi nem segít.

JANIKA Józsi! Létezik ez a Józsi, egyáltalán? Ideje lenne felébredni a lázálmainkból.. .

NUSI NÉNI Ha már beálltál abba a gyárba, nem bánom. Havonta kétezer kéne, Jenci is ad valamit.. .

JANIKA Jenci is?!

NUSI NÉNI Vagy mit bánom én, tartsa meg magának... *(Közelebb húzódik Janihoz)* Ha terád számíthatok.

JANIKA *(tehetetlenül) A* pénz-re szükségem van. Es a függetlenségre.

NUSI NÉNI *(kérlelően)* Elve-szik a házamat. Mint a csupasz csiga, úgy maradok itt.

JANIKA Kapnál helyette nem is akármilyet! Én Budán akarok lakni. Ahol csak kimegy az ember az erkélyre, és látja maga előtt a várost, szinte a lábánál. .

NUSI NÉNI *(makacsul) Az* nem az enyém. Pénzzel mindent el lehet intézni.

JANIKA *(ugyanolyan makacsul)* Kár erőlködni. Eldöntött tények. Hiába a pénz.

NUSI NÉNI *(visszaemlékezve)* ...Részletre vettem. Eladtam az aranyórát, meg a nyakláncot. Minden nap elsétáltam a kapu előtt. Zöld redőnyök voltak az ablakon.. .

JANIKA Elrohadt mind, egytől egyig.

NUSI NÉNI A kapu fölött, a mélyedésben ott állt a liziői szent Teréz szobra.

JANIKA Már ostromkor kilőtték.

NUSI NÉNI És a kert! Az estikék. Emlékszem, alkonyodott. Az a sok vaníliaszagú estike... odaültem közéjük. És azt gondoltam: sikerült. Én is elértem valamit. Van egy házam. Ha nem is vagyok boldog. Egy menedék, amibe beleölöm az életemet.

JANIKA Egy puszta kőrakás, meg a fantáziád. Ennyi az egész, mama.

NUSI NÉNI *(ránéz, csendesen)* Neked még ennyi sincs.

JANIKA *(hirtelen erővel)* En a markomban tartok mindent. Holnap elkezdem a tanulást. 20 pontot szerzek a felvételin.

NUSI NÉNI *(szilárdan)* Újra írok Józsinak. Kell, hogy legyen kivétel.

JANIKA Az egész tömböt átépítik. Nagy modern bérházakkal, majd éppen a tiedet kerülik ki.

NUSI NÉNI *(töprengve, könyörögve)* Janika! Figyelj ide! Keressünk egy másikat. Ha egy kicsit igyekszünk, mi ketten, néhány év alatt.. .

JANIKA En elmondtam a magamét. *(Mintha gyerekhez beszélne)* Felajánlottak, csupa szép lakást, vadonatújat, központi fűtés, hideg-meleg víz. De neked nem kell. Te a szobakonyhás lyukat választod, hogy pénzt adjanak mellé, minél többet! Így szalasztod el a ragyogó lehetőséget! *(Csend)* Az utolsó lehetőséget, mama !

NUSI NÉNI De én nem tudok ott élni. *(Kínlódva)* Kisfiam, Jani, nem érted?

JANIKA Tisztaság, napfény, modern vonalak. Térdenállva kéne hálát adnod, hogy oda mehetsz! . . .de te sírsz!

NUSI NÉNI Azt mondod, térdenállva ? *(Feláll, szomorúan körülnéz, mintha felmérné a környezetét)* Hiszen csak ki kéne javítani. Mindig vártam, hogy jön majd egy alkalom, és kijavítjuk közösen... Öreg, kopott. Sokat sírtam benne, igaz. De mit ígértek cserébe? Csupa beton, előregyártva. Szöglövő pisztollyal kell a szöget a falba lőni. Az ablakon nincs párkány, a semmibe lóg a két kezem, hova könyököljek? Erkélyek, kicsi erkélyek, egybefolyva, úgy ülnek benne a szomszédok, mint a tyúkok a drótkosárban, egymás nyakában. . . Nincs egy maroknyi föld, egy szál virág. . . Hetedik... nyolcadik, tizedik emelet, a masina kénye-kedvére bízva. Alacsony mennyezet... *(Kétségbeesetten)* Nem bírja a szívem. Megfulladok ott, agyonlapít az az alacsony tető. *(Elcsendesedik)* Lehet, hogy nektek szebb. De én nem tudok ott élni. *(A tűzhelyhez megy, kever valamit)* Már zubog a víz.

JANIKA *(tehetetlen szánalommai)* Inkább a lyukba, inkább a pincébe?

NUSI NÉNI *(megnézi az alvó kisgyereket)* A remény... mert ha összefognánk.. .

ESZTER *(még a monológ végén jött kifelé a nagymama szobájából, most ér ki a konyhába. Csendes, elgondolkozó, megtört)* Hány óra?

NUSI NÉNI *(bosszús, hogy megzavarják)* Van szemed. Eredj a kertbe, ott lesd. Talán ma eljön. Ha nem, akkor tévedtél.

ESZTER Fáj a fejem, mama. *(Álldogál a gyerekágynál, benyúl)*

NUSI NÉNI Te csak ne piszkáld. Alszik.

ESZTER *(tanácstalanul álldogál)* Itt, kétoldalt, mintha szétrepedne... *(Tapogatja a homlokát, a gyerek felé int)* Nem túl piros az arca?

NUSI NÉNI *(türelmetlenül)* Érdekel is az téged. Ne játszd meg magad. Eredj, lesd a sültgalambot.

JANIKA *(szótlanul odalöki ne-ki a hokedlit, hogy üljön le a gyerek mellé, de Eszter elutasítja. Kimegy a kertbe, vállán fázósan összehúzza a pulóvert, amit a nagyitól kijövet vett fel. A kispadra ül, szinte ugyan-olyan pózban, mint nemrég az anyja)*

NUSI NÉNI *(ott igyekszik folytatni, ahol elhagyta)* Jencit kötelesek elhelyezni. Ha te velem maradsz.

JANIKA Ugyan! Meglennél - nélküle?

NUSI NÉNI *(gyorsan, suttogva)* Ki vágná le a csirkét, ha ő nincs? Persze, hogy kedves hozzá az ember, meg sajnál-ja is, ennyi év után... *(Egészen közel lép a fiához)* Ha mi ketten összefognánk. Hiszen te úgy szerettél. Kiskorodban nem aludtál el a csókom nél-kül. *(Megsimogatja janikát, az tűri, de csak félig kényszerből, mert benne is felébredt valami a régi emlékekből, küzd az elérzékenyüléssel)* Sült krumplit tettem a zsebed-be télen, hogy ne fázza-nak a pici ujjaid. *(Megáll a simogatásban, unszolóan)* Kap-hatok ötvenezret is... Eszter megy a saját útján, úgyis. Négy év alatt hozzáspórolunk. Újat veszünk... mire mérnök leszel.

JANIKA *(szabadkozva feszeng, de nem ellenségesen. Ez az a pillanat, amikor visszabillen az anyja felé)*

NUSI NÉNI *(megint simogat-ja)* A nagymamát beveszi a szociális otthon.

JANIKA *(a kamrára bök a fejével)* És Szapper úr? Mit csinálsz a papával?

NUSI NÉNI Tudod, hogy béna. *(Simogatja a fia karját)* Ha te a régi lennél, Janika, nem kell nekem senki és semmi.. .

JANIKA Ez a magatehetetlen beteg hogy fér el abban a lyukban?

NUSI NÉNI Ma járt itt az orvos. Őt úgyis elviszik, Janika.

JANIKA Kórházba? Mindig ettől félt, szegény. Nem akarok idegenek között meghalni - ettől rettegett a legjobban. *(Kicsit elhúzza magát)*

NUSI NÉNI Úgy kell etetni, forgatni a lepedőben. Nagy szerencse, hogy az elfekvő befogadja.

JANIKA *(iszonyodva)* Az elfekvőbe? Beadod az elfekvőbe?

NUSI NÉNI *(csodálkozva)* Hát hova?

JANIKA Meg tudod tenni?

NUSI NÉNI *(szemrehányásra csípősen)* De érzelmes lettél, egyszerre.. .

JANIKA Az elfekvőbe? Tudod te, milyen az?

NUSI NÉNI Minek ivott annyit? *(Megnézi a vizet)* Forr már jócskán.

JENCI *(hangja a szobából)* Mindjárt jövök, tündéri Nusikám! Jövök hozzád, csak az utolsó sort lezárom!

NUSI NÉNI *(mintha nem hallaná, egyre nyugtalanabbul)* Minek ivott annyit? Én tehetek róla, hogy ide jutott?

JANIKA *(az őrült hangjára, az anyja kegyetlenségére, az ellenkező végletbe vált. Kiált)* Hát ki adta neki a bort?

NUSI NÉNI *(szívére kapja a kezét)* Jani!

JANIKA Szilveszter éjjel, a bort, ki adta? Akkor kapott rá újra. Nem akart inni - nekem elmesélte - félt. De te beleerőszakoltad. Kényszenítetted, hogy igyon.

NUSI NÉNI . . .megkínáltam, egyetlen pohárral.

JANIKA . . .mert a terhedre volt. El akartad pusztítani, hogy ehhez az állathoz *(mutatja jenci ajtaját)* bemehess.

NUSI NÉNI *(őrjöngve)* Janika!!!

JANIKA Mindenki elpusztul körülötted. Csak a falak maradnak. *(Rohan ki a konyhából, a kerten át, Eszterre ordít)* Eredj a kölyködhöz! Mi-nek hoztad a világra?

ESZTER *(egy pillanatra feláll, aztán újra visszaroskad, fülét befogja, úgy ül, mozdulatlan)*

NUSI NÉNI *(lassan teljesen felfogja, mit is hallott. Az igazság és hazugság milyen bonyolult keverékét. Elkapja a kétségbeesés gonoszsága. Jenci ajtajához fut - ez az utolsó lehetőség. Megdöngeti)* Egy percig sem várok! Azonnal gyere ki! *(Ütemesen verni kezdi az ajtót)* Ez az én házam! Itt én parancsolok! Gyere ki, mert betöröm!

JENCI *(bentről)* Két percet adjál még, Nusikám. A legkisebb tévedés is végzetes. Miért nem értitek? A legkisebb tévedés.. .

NUSI NÉNI *(komor fenyegetéssel)* Most gyere, mert összetörök mindent!

JENCI *(ijedten kiugrik, most látszik rajta, félkegyelműsége hogyan csap át a teljes őrületbe)* Nusi... neked csinálom.

NUSI NÉNI Mint a patkányok, ha süllyed a hajó.

JENCI Az utolsó láncszem, és megmenekülünk. Ne félj, Nusikám.

NUSI NÉNI Téged magammal viszlek. Téged egyedül. Kérünk pénzt Kanadából. A Rózsadombon veszünk villát, almafákkal.

JENCI *(lázas örömmel)* Húsz éve dolgozom rajta. Ki hitte, hogy ilyen egyszerű. Az ellentétes pólusok. A kiegyenlítődés, középen, megvan az egyensúly, már nem esik le.

NUSI NÉNI *(fenyegetően)* Ha velem akarsz jönni, nincs többé pancsolgatás, lámpafogyasztás a krikszkrakszaid felett. Erre már nincs idő.

JENCI *(nyugtalanul az üvegei elé áll)*

NUSI NÉNI Megmondtam, világosan. Én helyrebillentem az eszedet. *(Megy az üvegek felé)* Most rögtön.. .

JENCI *(reszketve)* Mit akarsz? A tudományos munkám... a jövő...

NUSI NÉNI Elég a rögeszmékből. Majd én kigyógyítalak. Lesz nekem támaszom.

JENCI Én nem vagyok őrült! A munkám, végre sikerült! Aki hozzáér, halál fia! *(Szűkölve)* Nusi, ne vedd el tőlem.

NUSI NÉNI Azt hiszed, félek? *(Megkerüli Jencit, felemeli az egyik üveget)* Majd én megmutatom.. .

JENCI *(elbődül)* Aki hozzáér, a halál fia! *(A fenyegető ordításra Eszter kétségbeesetten felugrik, fut befelé. Nusi néni hátrál a gyerekágy felé, és földhöz csapja az üveget. Jenci artikulátlan ordítással felkapja a forróvizes lábast, magasba tartja - ebben a pillanatban a függöny lezuhan, és halljuk Eszter kiáltását a konyhaajtóban)*

ESZTER A kisfiam!

F ü g g ö n y

## 2. kép

*A kertben sűrű, tavaszi eső, borongás. Nyitott ajtók lengenek: Jenci ajtaja, Szapper úr kamra-ajtaja, a konyhában összetépett papírok és üres orvosságos üvegek, glédában. Egyedül a nagymama ajtaja csukott. Bőröndök hevernek szanaszét, Eszter ruhái rendetlenül szétdobálva, szinte semmi sincs a helyén. Eszter a konyhában áll, az üres gyerekágynak támaszkodva. Haja lóg, ázott, ápolatlan.*

JANIKA *(érkezik, viselkedése hetyke, magabiztos, amit időnként a részvét szakít meg. Megáll Eszterrel szemben, nem köszön, csak nézi)*

ESZTER *(változtat kicsit merev testtartásán)* A papánál voltál? *(Kis szünet)* Mi újság? Él még?

JANIKA Évekig elélhet így, bénán. Ott fekszik két rákos között. Narancsot vittem neki, ha láttad volna, hogy habzsol-ta. Nem evett narancsot húsz éve.

ESZTER *(gyűlölettel)* Az anyánk is meglátogatta. Grízes tésztát tömött bele.

JANIKA Grízes tésztát! Egészben dobja ki a gyomra.

ESZTER Nem szeretett ez senkit, soha. Csak a rohadt pénzét meg ezt a kutyaólat.

JANIKA *(leül, könyököl)* ...meg a Jencit. Őt ki ne felejtsd.

ESZTER *(vadul)* Még a nevét se akarom hallani.

JANIKA *(felpattan, keresgél a szekrényen)*... és egy falat kaja sincs. Kétszáz láda megygyet raktam le, de itt még egy falat sincs a kredencben.

ESZTER Csak az öreg múmiának főz egy tányér rántott levest. *(Gúnyosan)* Nagyon elfoglalt.

JANIKA *(újra leül, majd me-gint felpattan, leveszi a bőrzekét, lefricskázza róla a víz-cseppeket, a szék karfájára teszi)* Ezt a kis időt még guggolva is kibírom.

ESZTER A maszekok jól fizetnek. Csak el ne költsd mindenféle hülyeségre.

JANIKA Ne félts te engem. Az a néhány kiruccanás, az az egy-két pohárkonyak... *(A fejét ütögeti)* Van itt ész! *(Dicsekedve)* Majd meglátogathatsz. A Belvárosban keresek albérletet. Az egyetemen nekem ösztöndíj jár! Nem fognak átverni. *Engem* nem lehet. *(Eszterre pillant, látja, hogy sebzi ez az „átverés" szó)*... nem hallgattál rám. Mert én csak egy „taknyos" vagyok, „huligán".

ESZTER *(végre elmozdul az ágytól, elgyötörten leül a fiú mellé)* Mi lenne, ha befognád kicsit a szád?

JANIKA …ide vezetett a szentimentális nyavalygás. A fiatalúr lelécelt, idejében elhúz-ta a csíkot, még mielőtt a nyakába akaszkodsz véglege-sen.

ESZTER *(kitör, felugorva)* Gyűlölöm! Érted? Gyűlölöm !

JANIKA *(bölcselkedő fejcsóválással)* A gyűlölet nem segít. *(Oktatólag, de jóindulattal)* Ezzel csak ronthatsz. Próbálj meg gondolkozni, hideg fejjel.. .

ESZTER Hideg fejjel! Amikor ott fekszik a 11 hónapos gyerekem, összeégetve?

JANIKA . . .az orvossal beszéltél? Mit mondott az orvos?

ESZTER *(a kredenchez megy, a hátsó polcon kutat)* Biztat.. . az orvos csak biztat. Hogy talán nem kell a karját levágni. Es hogy a bal karja, szerencsére. Valahova idedugott tíz deka kenőmájast. Ahá! *(Előhalász egy csomagot)*.

JANIKA Süsd meg, ha egy-szer nincs kenyér!

ESZTER *(megszagolja)* Különben is, már büdös.

JANIKA Frizsiderem is lesz.

Frizsider nélkül, ma már?

ESZTER *(bedobja a májast a szemétbe)* Nekem is volt. Frizsider, meg tévé.

JANIKA Na látod. Nem kell elkeseredni. Ott az a „szent", majd visszafogad.

ESZTER *(leül)* A szent... *(Megint a gyerekre ugrik a gondolata)* Nem engednek be a saját gyerekemhez, csak az üvegablakig. Veri az üveget az ép karjával és sír.

JANIKA *(vigasztalóan)* Majd egy hét múlva, már nevet is.. . legalább kenyér lenne. Egyáltalán, hol mászkál folyton?

ESZTER Nem kérdezem. Örülök, ha nem látom. Mondd: az ilyen kis gyerekeknek van-nak emlékeik?

JANIKA Ez a hét nehéz, aztán már könnyebb... Ne emészd magad.

ESZTER Egy ilyen pici gyereket... !

JANIKA Késő bánat ... *(Enyhít)* Na, szedd össze az erőd. Hidd el, ezen múlik minden!

ESZTER Ahogy füstölt a karján a ruha!

JANIKA Ők még nem érzik úgy!

ESZTER . . .az a forró, zubogó víz! *(Arca elé kapja a kezét, mintha a képet akarná eltakarni) Az a* tátogó, fogatlan száj, ahogy a nyelve a szájpadláshoz tapadt!

JANIKA *(gyengéden megrázza, felkelve)* Elég az önkínzásból. Nem segít. Most már.. .

ESZTER Segít? Van itt segítség? Hát van segítség ebben a világban? Ahol az ártatlanok bűnhődnek?

JANIKA Nagy szavak. A mama nagy szavai.

ESZTER Ne emlegesd. Ne emlegesd azt a szörnyű aszszonyt! Te is miatta lettél ilyen földönfutó! Ő nevelt így félre.

JANIKA *(dühösen)* Megint harapsz? Nem okultál, még mindig? En magam irányítom a sorsomat. Nem vagyok bábu senki kezében. Csak kiszakadjak innen, majd meglátod.

ESZTER . . .fel se vesznek az egyetemre. Hónapok óta bele se néztél a könyvbe. Kispriccelnek a felvételi vizsgán.

JANIKA Holnap elkezdem! Vagy egy hónap múlva. Ha innen kiszabadulok. A Belvárosban szerzek albérletet, fűtés-világítással.

ESZTER A Belvárosban. Te.

JANIKA En, igen, én. Szapper János. *(Meghajol)* Mit gondolsz, miért melóznék másképp?

ESZTER Kedvtelésből! A munka gyönyöre, amit olyan szépen pofáztál. „A két kezem munkája, elejitői-végig."... Az akarat diadala!

JANIKA A Nagycsarnokban? Ott csak mázsás ládák vannak drágám, és rohadt karalábé, zsákszámra. . . A pénz beszél, a kutya ugat! *(Enyhít)* Átmenetileg... majd ha zsebem-ben lesz a diploma, akkor.

ESZTER Tucatmérnök... az lesz belőled, esetleg. JANIKA Belőlem? Hát majd találkozunk. Megállok én még előtted a saját kocsimon.

ESZTER Az álmok netovábbja. Mi lett a nagy világmegváltásból?

JANIKA Tessék! Te meg élményekért nyavalyogtál mindig. *(Az üres gyerekágyra mutat)* Itt az élmény! Fesd meg. Vagy fesd meg azt az öregasszonyt! *(A nagymama szobája felé int)*

ESZTER Festeni? Hol? Öcskös! Hol...?

JANIKA Van neked helyed. Ahol várnak. Használd ki, ne légy ostoba.

ESZTER Ugyan hol? JANIKA Nem a zuglói fenyvesházban, az biztos. Csak a hatodik kerületben, kétszoba összkomfort. Réztábla az ajtón, csengetés, ölelő karok.. .

ESZTER Hát idefigyelj. Az őszinteséget ugye szereted? JANIKA A hazugság rontott meg mindent. Meg a szirup, amibe belemártjátok a dolgaitokat.

ESZTER Ölelő karok! Te barom. Be se engednek. *(Kiáltva)* Résnyire nyitják az ajtót, úgy adják ki a maradék ruhámat. Az a nő, a Pista anyja, utánam szalad a lépcsőházban, úgy ordítja utcahosszat: te gyilkos, te ölted meg az unokámat, te szajha.. .

JANIKA *(döbbenet és gúny keverékével)* Az a kiváló ember! ESZTER Nincs bocsánat! Érted! Nincs bocsánat. . . senkinek. *(Gondol valakire, vagy valakikre)* Es nem irgalmazok én sem.

JANIKA *(erőlködik, hogy tanácsoljon valami hasznosat)* Hát akkor elviszed magaddal a kicsit. Van állásod. Állj talpra!

ESZTER *(kurtán felnevet, szinte élvezi kétségbeesésében, hogy összetiporhatja janika érveit)* Hát akkor fülelj ! Állásom sincs. Május 15-re felmondtak. Átszakítottam egy németalföldit.

JANIKA Nincs állásod... ? Azért nem dobhatnak ki, mert véletlenül, ilyen lelkiállapotban, a gyereked miatt.. .

ESZTER Azon a reggelen szúrtam át, amikor Iván felszállt a Balkán expressz elsőosztályú kocsijára... *(Védekezően)* Nem szándékosan. De nem is véletlenül. Érted ezt?

JANIKA Nem. Ezt a fortyogó lávatömeget.

ESZTER *(szomorúan)* Még sok mindent nem értesz te, kisöcsém. Csak ugrálsz, mint bolha a gatyában, aztán egy szép napon te is beleragadsz.

JANIKA Hiába várjátok. Ha elmegyek abba az albérletbe, új élet lesz az, gyökeresen. (A *mellére mutat, okoskodva)* Koloncok nélkül emelkedem! Mert itt *(veri az asztalt)* amíg ezek a falak állnak, itt nem képes változni semmi. Felrepülhetnek a Holdba, kicserélhetik az emberek szívét odakünn, itt csak a méreg, az terjed tovább, az ivódik bele a csontjainkba... Futni innen, menekülni, ez az utolsó tanácsom.

ESZTER . . .majd benősülsz a . kályháshoz. Hordod utána a téglát meg a samottot, összehoztok néhány csirkelábú gyereket.. .

JANIKA Eingruber Kati? *(Diadalmasan)* Kiradíroztam. Most már keressen mást. Tőlem megtanulhatta: mi az értelmes élet. Eleget magyaráztam neki.

ESZTER Te se vagy különb, mint a másik.. .

JANIKA Ahhoz hasonlítasz? Aki ígérgetett, szédített, szavalta a holdvilágos verseit.. .

ESZTER *(sóhajtva)* Goethét szavalt.

JANIKA *(rávágja)* Annál roszszabb. Akkor még nagyobb csaló. Ehhez értenek: kölcsönvenni a nagyságot a piszkos kis ügyeikhez.. .

ESZTER *(kurtán)* Cserbenhagytad a lányt te is és kész.

JANIKA De nem ígértem semmit! Elejétől fogva igazat mondtam. Én hiszek az igazság erejében. *(Leül, a gyomrára szorítja kezét)* A fene egye meg, remeg a lábam az éhségtől. *(Jelentőségteljesen)* És én nem tettem tönkre senkit.

ESZTER Nyugtával dicsérd a napot. *(Feltápászkodik)* Most már csak hazajön és hoz valami ennivalót. Amíg a pénzt kapja, köteles.

JANIKA ...talán a bolondjához mászkál. Képes.

ESZTER Ahhoz bajosan. Azt lelakatolták a Hárs-hegyen, végre. De nem is arra haragszom. Őrült, mit tehet róla.

JANIKA ...a normális, egészséges emberek! *(Kopogtat az asztalon)* Azok a felelősek. Azoknak kellene változtatni!

ESZTER . . .ahogy így elnézlek, mint egy karikatúra. Ami-ben igazad van, az is komikus és torz valahogy.

JANIKA Látom, jól megtanultad az elméletet az alatt az egy év alatt, amíg ecset volt a kezedben. *(Eszterhez lép, felemeli az állát, az arcába néz)* Csupa árnyék, 25 éves korodra. Hogy magad sem vagy több, csak egy ár-nyék, nem félsz? Nem félsz, hogyha innen kikerülsz, elolvadsz a napon?

ESZTER *(a kezére csap, berohan a szobába)* Nem tűröm tovább ! Hát mi vagyok én, hogy minden jöttment belém törölje a sáros lábát? Mi vagyok én, hogy mint magnó-szalag, minden hangot felvegyek? Csomagolok... akár-hol meghúzom magam. Lesz nekem célom, lesz! Eltiporni mindenkit, aki az utamban van... *(összevissza dobálja a ruháit, húzkodja a bőröndöket)* ..eltiporni, mint a férget. Nincs szeretet, nincs anya, nincs testvér. . . nincs szerelem.

NUSI NÉNI *(belép az ajtón, elmegy a tehetetlenül álló Jani mellett, egyenesen a szobába. Megáll, mereven, határozott keménységgel)* Ne ordítozz itt. Nem vagy otthon!

ESZTER *(sírva leroskad a heverőre)*

NUSI NÉNI *(kivonul a konyhába)* Na te híres. Mit ácsorogsz? Kéne valami?

JANIKA *(ridegen)* Adj enni. Megfizetem.

NUSI NÉNI Hozzál magadnak. Ott a közért a sarkon. JANIKA *(odalép a cekkerhez, belenyúl, kihúz egy zacskót)*

NUSI NÉNI *(kirántja a kezéből, beteszi a kredencbe és kulcsra zárja)* Ez az enyém.

JANIKA *(tehetetlen dühvel)* .majd még jönnél hozzám, könyörögni!

NUSI NÉNI Hozzád? Soha. Idegenekhez talán. De hozzátok soha. *(Kivesz a cekkerből egy másik zacskót, valami ropogós édességgel, kis tányérkára teszi, az üres zacskót a szemétbe hajítja. Bevonul a szobába)*

JANIKA *(csak bámul utána, megnézi az üres zacskót, próbálja a kredencajtót kinyit-ni, hiába. Megint a táskában kotor, előhúzza a kenyeret, vág magának. Leül és eszi az üres kenyeret, nagy falatokban)*

NUSI NÉNI *(beül a karosszék-be, leteszi a tányért. De az-után felkel, a nagymama csukott ajtajához megy, beszól)* Hé. .. most szólj, ha enni akarsz. *(Vár, nem kap választ)* Mert kétszer nem ugrálok. És be se viszem. Az asztalig csak el tudsz jönni. Utazol nemsokára. *(Visszaül a karosszékbe, eszegetni kezdi a nápolyit, konok merevségben, nyugalomban)*

ESZTER *(feltámaszkodik a heverőn, elgyengülve)* Anya!

NUSI NÉNI Nekem szól-tál?

ESZTER Anya... öt nap múlva leveszik róla a kötést. NUSI NÉNI *(tompán)* Nagy-szerű.

ESZTER Nem is fog rá emlékezni.

NUSI NÉNI *(gúnyosan)* Hát akkor felejtsd el te is. ESZTER *(elgyötörten)* Miért engem...?

NUSI NÉNI *(eszeget)* A palidat lested. Lesd most is azt és ne bőgj.

ESZTER *(könyörögve)* Anya!

NUSI NÉNI Ezt a szót nem ismerem.

ESZTER *(felugrik, megközelíti, hadarva, rábeszélően)...* még Józsi is írhat. Ne légy enynyire elkeseredett.

NUSI NÉNI *(felnéz rá, bigygyesztve)* Elkeseredett? Én? Jegyezd meg. Akinek pénze van, az sose lehet elkeseredett. *(Hangosan, kicsit a konyha felé)* Pénz beszél, kutya ugat!

JANI *(felugrik az asztaltól, gondosan lenyeli a falatot, bejön, bekapcsolódik.)* ...csakhogy most már nem zsarolhatsz senkit a pénzeddel! *(Gondolkozik, érezhetően nagyot mond)* Napi száz. . . kétszáz forint üti a markomat.

NUSI NÉNI *(hidegen)* Az jó. Legalább van miből lakást keresned.

ESZTER Anya! Arra gondoltam *(habozva, szégyenkezve)* amíg nincs más állásom, meghúznám itt magam... átmenetileg.

NUSI NÉNI *(kíméletlenül)* Albérlőt nem tartok.

ESZTER Meghálálom... nem kívánom ingyen. Meghálálom előbb-utóbb.

NUSI NÉNI *(ránéz, mosolyog, gúnyosan)* Nem vagyok rászorulva.

JANIKA *(vadul)* A „nagyasszony ! De gőgös lettél egyszerre. Az alagsorban, a Futó utca hat szám alatt, ott az-tán trónolhatsz, a svábboga-rak közt. Ha vagyont ígérné-nek, akkor se töltenék ott egy éj jelt.

ESZTER *(integet neki, csendre inti)* Ugyan, Jani. Még a Józsi bácsi közbeléphet. Nem eszik olyan forrón a kását.

NUSI NÉNI A ti Józsi bácsitok...?

ESZTER Még neked is segíthet, Jani, a felvételinél. *(Szeretné elboronálni a viszályt, félelmében, rászorultságában)*

JANIKA Nekem nem kell segítség. . . csak a legvégső esetben.

NUSI NÉNI *(még jobban belefészkeli magát a karosszékbe, a két gyerek kétoldalt álldogál, Eszter gyámoltalanul, Jani pökhendien, zsebrevágott kézzel. Nézi őket, elégedetten hümmög, a tányérról felszedi az utolsó darabot, azután nekikezd)* A Józsi...? Írt ám a Józsitok. *(Kikotor a zsebéből egy gyűrött levelet, de vissza is dugja, nem abból olvas, még-is mintha idézné, bizonyos monotonsággal)* Sajnálkozik ám nagyon, hogy nem kapta előbb kézhez az üzenetet. De már nem a minisztériumban van, hanem valami fene nagy üzemnél, amiből egy-kettő létezik az egész országban. Elvált a feleségétől, és az nagyon megviselte. Isiásszal kezelik és azt tanácsolja, hogy ragaszkodjunk a törvényes keretekhez. . . *(kicsit gondolkozik, azután még gúnyosabban)* és szokjam meg végre az újat... *(Végignéz a gyerekein)* Különben ölel benneteket, a nagymamának kézcsókja. *(Eszterhez)* Na, rohanj, hátha befogad. *(Janinak)* Szólj ne-ki, hátha protezsál.

JANIKA *(dacosan)* Nekem nem kellett soha protekció!

NUSI NÉNI *(legyint)* Nem ám! *(Feltápászkodik)*

JANIKA Jeles érettségivel.. .

NUSI NÉNI Mindig négy-ötödre állt-ál. Én sírtam ki azokat a jeleseket . . .de a fel-vételin már nem állhattam mögötted. Persze, hogy lemaradt a fiatalúr!

JANIKA *(toporzékoló dühvel)* Nem igaz. Helyhiány …értesítettek. Helyhiány miatt.. .

NUSI NÉNI Vigyázz. Vigyázz a kondíciódra, mert le-potyog a hátadról a krumpliszsák. Nem lesz miből kevertet fizetni a haveroknak. *(Megy a konyhába, de útköz-ben benyit Karolin ajtaján)* Alszik. Folyton alszik, jódolgában. No majd felébred nemsokára. *(A konyhában álldogál, Jenci nyitott ajtaja előtt, Szapper nyitott kamra-ajtaja előtt, rakosgatja az üvegeket, szortírozza őket, talán a MÉH részére, szakszerűen)*

JANIKA *(Eszter felé)* . . .és még te ennek könyörögsz? Van bőr a képeden?

ESZTER *(szintén dühbe gurul, hogy az anyja így lerázta)* Csak megpróbáltam. Hogy ne maradjon olyan egyedül, mint az ujjam. *(Érzi, hogy ez hamis, befejezi kíméletlen őszinteséggel)* ...hová a fenébe menjek, egyik napról a másikra?

JANIKA Eredj, borulj a lábához. Talán nem is rosszabb, mint te vagy. *(Keserűen)* Egyformán szerettétek a. . . férfiakat.

ESZTER Te! Te hóhér! NUSI NÉNI *(visszajön, előkeresgélni egy nagy vesszőkosarat, elégedetten)* Veszekedjetek csak. Marjátok egymást, cafatokra. *(Húzkodja a vesszőkosarat a szoba közepére)*

ESZTER Hová sietsz ? Olyan sürgős, egyszerre?

NUSI NÉNI *(beszól a nagymama ajtaján)* Ébredj, és ne tettesd magad. Megmondtam: most az egyszer nem bújhatsz el. Utazol holnap Mátraszemesre! Már a jegyeket is megvettem ... *(a döbbenten hallgató gyerekeinek)* Szociális otthon. Nem volt olcsó elintézni. De pénz beszél, kutya ugat. *(A konyha felé bök a fejével)* Ott vannak az üvegek. Elvihetitek a MÉH-be. *(Gőgösen)* Amit kaptok érte, nektek adom!

JANIKA *(keservesen elbődül)* Nem vagy te ember!

NUSI NÉNI *(metszően)* Titeket szültelek.

ESZTER *(ordítva, megint a holmijához kapkod)* El innen, el, akárhová. Hogy a földig rombolják le, érted., azt kívánom, robbantsák fel az utolsó tégláig, nyoma se maradjon! *(Kimerülten megül egy bőrönd tetején)*

JANIKA Jönnek a buldózerek! Nem várnak biztatásra. Elsöprik, sitty ... *(Mutatja)*

NUSI NÉNI *(titokzatosan felnevet, lecsukja a vesszőkosarat, megáll fölötte)* Nem fogják le-

bontani. *(A gyerekei úgy néznek rá, mint az őrültre)* Az újság is megírta. A Tanácsnál is megmondták, a hentesnél is. Kimaradt a tervükből. Csak úgy egyszerűen, kimaradt . . . vagy elfogyott a keretük. *(Bizonytalan mozdulatot tesz)* mit tudom én .. .

JANIKA A héten kijön a papír a dátummal!

ESZTER Az Eingruberék már el is költöztek.

NUSI NÉNI *(titokzatos makacssággal)* Az Eingruberék! A barátaitok! Csak fussanak. De nekem azt mondták .. . *(Bizonykodva kopogtatja a mellkasát)* Tessék csak nyugodtan várni ... lehet, hogy lemarad ez a fele! *(Mintha térképen mutatná)* Részletekben. Én innen nem mennék, úgy-se . . . odafeküdnék a kapuba: tapossanak rám, ha mernek ... és addig még, ha most is elhalasztják, ki tudja, mi lesz?

JANIKA *(keserű tehetetlenségében)* Mi lesz? . . . Szapper úr meggyógyul, megnyitja újra a borüzletet . . . a hülyédet meg fehérruhás lányok hozzák haza a tébolydából, mint félreismert zsenit . . . *(Leül a heverőre, kétségbeesetten)* Ó, ez az ősbutaság!

ESZTER *(hirtelen reménykedve)* Na látod, ugye, mama .. . én megjósoltam. Annyi hely van itt. Pláne, ha a nagymama elmegy *oda.*

NUSI NÉNI *(diadalmasan)* Nem bontják le. Érzem .. . de albérlőt nem tartok többé. *(Megy a konyha felé, királynői tartásban, Eszter gubbaszt a bőröndön, Janika a heverőn ül, arcára tett kézzel. Hirtelen, a küszöbön, ahogy az üvegekre néz, kitör belőle a szenvedély, az elfojtott indulat)* Kényszerzubbonyban vitték el. Azt a kedves, jó embert. Összekötözve, mint egy vadállatot.

ESZTER *(suttogva)* ... leforrázta a gyermekemet.

NUSI NÉNI *(lesújtóan)* Nem ő volt a hibás.

ESZTER *(hirtelen felugrik)* Nem hát. Te őrjítetted meg! Dolgozott békén, fantáziált. Adta a pénzt. De te nem hagytad csendben, az álmaival .. .

NUSI NÉNI Én. Igen, én. El akart innen vinni, egyhelyből felszálló repülőn ... *(Mély keserűséggel)* Én vagyok az oka. De ti hajszoltatok odáig!

KAROLIN *(hangja és erőtlen kopogtatása)* Vizet . . . hozzatok vizet. *(Rá se hallgatnak)*

NUSI NÉNI *(folytatja)* Férjhez mentem, kényszerből. Engem nem tartóztattak, hanem odalöktek. Csak bennetek bíztam. De ti odáig hajszolta-tok. Számomra nem volt választás, soha. Ejh . . . *(mint aki érzi, hogy ezeknek ugyan hiába magyaráz)* ... irtózom tőletek.

JANIKA Mama. Ne csináld a cirkuszt. *(Hidegen)* Beszéljünk a tényekről.

ESZTER Azért te nem vagy ilyen gonosz .. .

KAROLIN *(kopog)*

ESZTER Nincs víz! Vigyen magának! Te nem vagy ilyen gonosz, mama.

NUSI NÉNI Látni akarom, hogy éltek majd egyedül, nagy hencegők.

JANIKA Az én lakásom mindig nyitva lesz! És nem zárok semmit sem kulcsra.

NUSI NÉNI Úgy, úgy. Helyes. De engem nem használ ki többé senki emberfia. A virágok. Azok velem maradnak. Öntözöm őket. Nektek fel is út, le is út.

JANIKA *(dühödten)* Most jön csak az igazi élet!

ESZTER . . . szabadon. *(Mint akinek ismét eszébe jut egy kapaszkodási lehetőség)* Én művész vagyok! Festő! Értitek? Nem érdekelnek a normák, a gyerekről is lemondok, igen.

JANIKA ... már megint szavalsz !

ESZTER Nekem aztán ne pofázzatok. Senki se pofázzon jóságról, összetartozásról! Senki se fontos ezután. Csak én! Én magam! *(Megint dobál a bőröndbe)*

KAROLIN *(ajtaján erőtlen kaparászás, a kilincs lenyomódik, de az ajtó résre nyílik, nem jön ki senki)*

ESZTER Nincs víz!

NUSI NÉNI *(indulna a konyha felé, újból, de csak tovább mondja a szöveget)* . . . nem veszek koloncot a nyakamba. A szociális otthon befogadja. Ott még élhet vagy száz évig.

JANIKA *(megragadja az ernyős lámpát, a modern raffiaernyővel)* Odaállítom majd a heverőm mellé, és polcot szerelek fölé, könyveknek.

NUSI NÉNI *(gúnyosan)* Elfér, a modern lakásodban. Mérnök úr!

JANIKA . . . hozok neki vizet.

ESZTER Mi az? Megjátszod az irgalmas szamaritánust?

JANIKA *(csendesen)* Mit akarsz tőlem is?

ESZTER Hallani akarom a szövegedet! Fix pont, öcskös: egy fix pont, ahol megvetjük a lábunkat és kimozdítjuk a világot . . . Hol az a fix pont? *(Egyre jobban belelovalja magát a dührohamba)* Öcskös...!

JANIKA *(büszkén) Én* már megtaláltam. *(Megy a vízért)*

ESZTER *(abbahagyja a céltalan csomagolást, ide-oda szaladgál, az anyja szinte elégedetten nézi)* Ez a gőg! Ez a fensőbbség. Ennek az unokája vagy. *(Rázza öklét Karolin felé)* Ennek a szörnyetegnek! Le se tagadhatod!

NUSI NÉNI Ne sértegesd az anyámat.

JANIKA *(a konyhából hozza a vizet befelé)* . . . hogy lehetsz ennyire képmutató?

NUSI NÉNI En eltartom. Megadom neki, ami kell. Felfordult volna nélkülem, régen. De nektek "incs jogoto ilyen hangon beszélni ró-la. Egyáltalán. Semmihez sincs jogotok, ebben a házban.

JANIKA *(a tenyerén egyensúlyozza a poharat, álldogál vele)*

ESZTER Vidd csak! Minden összeomolhat. Csak neki legyen meg a kényelme. Mindenki meg nyomorodhat. Csak neki nem görbülhet meg egy hajaszála sem.

NUSI NÉNI *(dicsekedve)* Havi hatszázat fizetek utána a szociális otthonban. Azt is én, egyedül. De kifizetem. *(Rosszkedvűen)* Fizetem még húsz

évig, vagy ki tudja, meddig...

JANIKA *(sóhajt, végignéz a két nőn, beviszi Karolin anyó ajtaján a poharat)*

ESZTER *(vadul)* Hol itt az igazság ! Mindenki megdögölhet, de ez, ez az öregasszony él! Rendíthetetlen gőgben, rendíthetetlen biztonságban! És trónol, mindannyiunk felett .. .

JANIKA *(kiált a szobából)* Eszter! Eszter, gyere be!

NUSI NÉNI *(két törülközőt vesz elő a szekrényből, beteszi a fonott kosárba)*

ESZTER Csak sajnáltatja magát...

JANIKA *(hangosabban, vészjóslóan)* Eszter!

NUSI NÉNI . . . tíz évig még, legkevesebb.

ESZTER Ez? Nem hal ez meg soha. *(Mint aki megint kiadta a dühét, leül a heverő szélére)* Hiú remények.

JANIKA *(megáll az ajtóban. A víz még mindig a kezében. Az ajtó mögötte nyitva marad)* Eszter . . . A szeme . . . fennakadt a szeme.

*(Nusi néni kezéből kicsúszik a fonott kosár fedele, nagy csattanással becsukódik)*

ESZTER *(kissé előredől, mint aki nem fogta fel a szavak értelmét)* Miket beszélsz ... ?

JANIKA *(nem felel, előbbre jön, leteszi a pohár érintetlen vizet az asztalra és nézi)*

NUSI NÉNI *(hirtelen felordít)* Az anyám! *(Rohan be a szobába, az ajtó továbbra is nyitott)*

JANIKA *(szoborszerűen áll az asztal mellett. Eszter is feláll, néz a nyitott ajtó felé, bűvölten. Azután janika megindul, a heverőig támolyog, leveti magát. Fogja a gyomrát)* Nem tudtam ... hogy ez ilyen.

ESZTER Fennakadt a szeme?

JANIKA Feküdt ott. Az ágyon, a narancshéjak között. Félig levetkőzve. És ... a melléhez kapott. Aztán rámnézett. A lábamra . . . aztán feljebb. Egészen idáig *(a torkához kap)* és akkor . . . abban a pillanatban.

ESZTER *(iszonyodva)* Abban a pillanatban?

JANIKA Nem tudtam, hogy ilyen.

ESZTER *(összetörten leül a fotelbe)* Jani. Hallottál engem? *(Kétségbeesetten)* Hallottál, abban a pillanatban? Arra felelj .. .

JANIKA Hányingerem van. Nem bírja a gyomrom a konyakot. *(Összehúzódzkodik)*

ESZTER *(felugrik, eléguggol, könyörgő izgatottsággal)* Felelj!

JANI Ne gyötörd magad. A haldoklók nem hallanak.

ESZTER *(felemelkedik, nyugodtan, mint aki szembenéz saját bűnével)* Én öltem meg.

JANIKA Öreg volt. Nagyon öreg volt már.

ESZTER *(kérlelhetetlen őszinteséggel)* Az én szavaim.

JANIKA A halál természetes. *(Előveszi zsebkendőjét, törli a tarkóját, izzadó tenyerét)* A halál emberi.

ESZTER Így! Ilyen kíséret-tel ... így menni el. *(Újra leül, mint aki leszámolt saját magával)*

JANIKA *(fizikai rosszullétén igyekszik erőt venni, próbálja vigasztalni)* Majd elfelejted. Elfelejted ezt is, mint a többit. *(Megint eszébe jut a látvány) 30* centis körmök voltak a lábán . . . ezért tipegett úgy a napernyővel.

ESZTER *(csendesen)* Nem. Nem akarom elfelejteni.

JANIKA Próbálj aludni.

ESZTER Nem akarok aludni. Gondolkozni akarok.

JANIKA Ezen az éjszakán?! *(Hátraáll)* Szédülök.

ESZTER *(odafut mellé, görcsösen átöleli)* Miattam halt meg!

JANIKA *(nyugtatóan megfogja a kezét)* Nem. Eszter. Nem. Nem miattad *(kis csend)*, hanem *neked*. Érted?

ESZTER *(sírva hozzábújik)* Jani. Ennyi mocsok... Jaj, Jani.

JANIKA Mintha kő lenne a gyomromban. *(Mutatja)* Itt, ezen a helyen.

ESZTER *(anyásan odanyúl, masszírozza. Janika ráhajtja fejét a vállára, ülnek, mint két megtépázott kis állat, valami furcsa együttérzésben, furcsa harmóniában)*

NUSI NÉNI *(jön ki. Az arca csupa könny. Reménykedve fordul a gyerekei felé, de azok csak egymással törődnek. Tesz feléjük két-három lépést, azután megáll, visszamegy középre. Nyöszörögve)* Meg-halt az anyám. *(Csend, vala-mivel hangosabban)* Meghalt az anyám. *(Csend. Kétségbeesetten, őrjöngve)* Nem halljátok... ? Meghalt az anyám... *(Hirtelen csendes, tragikomikus fordulattal)* Elsőosztályú jegyet vettem neki. *(Állva marad, egyedül, a színpad közepén)*... En innen élve ki nem megyek. Itt halt meg az anyám ...

F ü g g ö n y

*3.* kép

*Az üres szoba, üres konyha, nyitott ajtók, betört ablaküvegek. Ragyogó nyári napfény, a kert teljes pompával, még sohasem volt ilyen szép, ennyire tele virággal. A lakásban szétdobált szemét, fehér foltok a képek helyén. A szoba közepére két bőrönd összehúzva. Az állólámpa egyedül, szinte indokolatlanul áll a jobb sarokban. A kertben egy sámlin üldögél ;Janika, sportszatyorban, kézitáskában a motyója. Fehér, rövid ujjú ingben van, cigarettázik, fújja a füstöt a virágokra. Eszter érkezik, szinte futva, fehér ruhában. Körülnéz, megtorpan.*

ESZTER Elkéstem?

JANIKA *(eldobja a csikket, rátapos)* Vége a cécónak.

ESZTER *(leül a kispadra, amiről leszerelték a deszkát, csak a lábcsonkja maradt)* Képzelem a botrányt.

JANIKA *(bizonytalanul)* .. . Rózsika néni ad a standon egy üres ágyat. Szeptemberig.

ESZTER Sajnálom, hogy elkéstem. Sokat kellett a papírra várni. *(Lobogtatja az írást, amit a kezében tart, kistáskája mellett)*

JANIKA Megtörtént nélküled is.

ESZTER Talán így jobb. Nem tudtam volna végignézni,

ahogy ordít és vonszolják kifelé .. .

JANIKA Nem volt látványosság, semmi.

ESZTER Azt mondta, kifekszik a kapuba .. .

JANIKA *(csendesen, szinte megjátszva az eseményeket)* Állt. Állt a szoba közepén. Minden szanaszét, csomagolatlanul. Hiába akartam segíteni. 12-kor jött az autó, négy markos legény, egy rendőr, meg egy kiküldött a tanácstól.

ESZTER Nekiugrott. *(Sóhajtva)* Ismerem.

JANIKA *(tépdesi a virágokat)* Csak állt és remegett. A pénzét, mind a negyvennyolcezret a mellére szorította, nylon zacskóban. A civilruhás intett. A négy tefus megmozdult. Húsz perc alatt összecsomagoltak, precízen, szabályszerűen. Még egy tányér se törött el. Harangszókor már fenn volt minden a kocsin.

ESZTER *(hitetlenkedve)* No de a mama .. .

JANIKA Amikor már üres volt körülötte a ház, ránézett a rendőrre. No most, gondoltam, most jön a nagyjelenet - de csak azt kiáltotta: Öljenek meg. Öljenek meg engem is, gyilkosok .. .

ESZTER Erre a rendőr, képzelem...

JANIKA A rendőr megfogta a könyökét, udvariasan. Anyuka - mondta szelíden - ejnye, anyuka. Úgyis hiába. - Kivezette, végtelenül óvatosan. Te, még a kocsira is feltették. Kinyitották a nagymama napernyőjét a feje felett.

ESZTER Ilyen rendesek voltak?

JANIKA. . . még visszajön. (A *szoba felé bök)* Azt a két bőröndöt még segítek neki átvinni. Csupa vacak, a sufniból szedette össze. Tudod, milyen.

ESZTER Épp azért. Attól féltem...

JANIKA *(közbevág)* Ettől többé ne félj. Elrendezik körülötte, szépen. Mondta a civil is. „Anyuka jó kezekben van - így mondta.

ESZTER Abban a pincelyukban...?

JANIKA Abban, abban. Ámbár, ha kitakarítja .. .

ESZTER Ma éjjel még szállodában alszom. Csak holnap reggel utazom Tabra.

JANIKA *(feláll, porolja a nadrágját)* Jó utat, a föld körül.

ESZTER Tabra megyek. Tudod, hol van Tab?

JANIKA . . . a Rózsika néni talán kosztot is ad, szeptemberig.

ESZTER . . . most kaptam meg a papírt. Rajz és biológia. Tabon.

JANIKA Mi ez az ostobaság?

ESZTER Egyelőre csak szerződéses. Az igazgató tanítónál, kis szobával.

JANIKA El fogsz ott pusztul-ni!

ESZTER . . . idővel talán még a kicsit is levihetem. Idővel. Jót tesz a falusi levegő.

JANIKA Felesleges erőlködés.

ESZTER Valamiből meg kell élni.

JANIKA *(vadul)* Falura, apostolnak? Mire akarod őket tanítani? Mit tudsz *te* mondani nekik?

ESZTER *(határozottan)* Valaminek csak kell lenni. Úgy igazán. Legbelül.

JANIKA Ha majd megtaláltad, szólj nekem is .. .

ESZTER Tudni akarom, hol volt a hiba. *(Körülnéz, tétova mozdulatot tesz, amiben ő is benne van, és az egész környezete)* Hol ronthattuk el ezt az egészet, ennyire .. .

JANIKA Hova sietsz? Van idő.

ESZTER Aki vár, abból minden nap elrohad egy darab - te mondtad.

JANIKA *(felemelkedik, porolja a nadrágját)* Okok működnek itt, mindannyiunknál félelmetesebbek. Minek hősköd-ni? Erős, összekapaszkodó láncszemek .. .

ESZTER *(anyásan, meggyőző-en)* Hiszen te éppen ezt akartad megszakítani.

JANIKA *(közbevág, elkeseredetten)* Alig várom, hogy jöjjön az ősz!

ESZTER *(vigasztalóan)* Majd helyrejössz az egyetemen.

JANIKA Itt a behívó. ESZTER Na látod. És megfelelsz, biztosan .. .

JANIKA Meg. Rá van írva. *(Eszter nem érti. Jani átnyújtja neki a cédulát a katonai parancsnokságtól)*

ESZTER *(elolvassa, döbbenten visszaadja)* Katona? Miért? *(Jani szótlanul elteszi a papírt)* Miért nem jelentkeztél az egyetemre? Miért hagyod magad, a te eszeddel?

JANIKA *(lassan, tagolva)* Tavaly csak két ponttal maradtam alul. Azóta elpocsékoltam egy évet. Mit tudok én már? Semmit.

ESZTER *(fejcsóválva, szomorú gúnnyal)* A saját akarat .. .

JANIKA Parancsra cselekedni. Két évig, mindent parancsra. Nem rossz az. Es ingyen kaja meg fekhely.

ESZTER Nem tudok rajtad segíteni.

JANIKA *(nevet, Eszterhez lép, gyengéden megfogja a kezét)* Magadon segíts. Te tehetséges vagy, legalább. *(Meggyőzéssel)* Ne engedd magad le-teperni.

ESZTER Ugyan, ugyan.

JANIKA Most újra elkezdheted. Fesd meg azt a képet!

ESZTER *(kivonja a kezét Janikáéból, kicsit eltávolodik. Mosolyog)* Mit gondolsz, miért hagytam ott a főiskolát?

JANIKA *(gyorsan)* Meg lehet érteni. Ma már én is megértem.

ESZTER . . . mert rájöttem. Az első év végén rájöttem, mi az igazság.

JANIKA Miket beszélsz már megint?

ESZTER Az igazat. Az igazat, végre. Láttam az arcukon. A jóindulatú bólogatásokból. Tudod, mi lehetett volna belőlem, ha van bennem elég szorgalom? *(Közeledik Janihoz)* Tucatpiktor, talán. Tizedrangú mázoló, a szakma közvitéze! De ezt vállalni nem voltam elég bátor. *(Még közelebb lép)* No Öcsi! Fel a fejjel!

JANIKA *(újra leül a sámlira. Fokozatosan veszti el maradék*

*biztonságát)* Az istenit. Ó, az istenit!

ESZTER Menjünk innen. Még elolvadunk a napon!

JANIKA *(füstölögve)* Vidékre! Mire akarod azokat a gyerekeket tanítani? Mint Nyilas Misi? Légy jó mindhalálig. Nesze semmi .. .

ESZTER *(mellé áll, a vállára teszi a kezét)* Jani. Hogy *ne* legyenek ilyenek. Érted? Kezdetnek talán ez is elég. *(Kis csend)* Karcsikának jót tesz majd a levegő. Oda fogják adni, egy-két év múlva, meglátod.

JANIKA *(megveregeti Eszter kezét, ahogy a vállán nyugszik)* Hát csak eredj. Rám is vár Rózsika néni a piacon. Csak kihúzom nála őszig valahogy ... *(Gyerekes félelem a hangjában)*

ESZTER És békülj ki azzal a kis Kival. Helyes lány volt, a maga módján. Legalább megvarrja az ingedet. *(Mutatja az ingen a hasadást)*

JANIKA *(lejjebb hajtja a fejét, inkább magának)* Azt én megtanítottam. Azt én kiokosítottam.

ESZTER Na látod .. .

JANIKA Falkában él már, mint az állatok. Ott smárol a grundon. Mindennap mással .. . *(Keserű öngúnnyal)* Nincsen szerelem. En magyaráztam meg neki!

ESZTER *(őszinte sajnálattal)* Jani, Jani. Szedd össze magad! Olyan fiatal vagy. Még csak most kezdődik az életed. Hallod?

JANIKA *(hirtelen felugrik, megint)* . . . ez a sámli nekem kell. Erre teszem a ruháimat. *(Hóna alá kapja a sámlit, gyámoltalanul)*

ESZTER *(az órájára pillant)* Később jár. Még vennem kell egy rendes bőröndöt.

JANIKA Végül is, az a bódé egészen tiszta. Es nem fog senki sem szekírozni, hogy ekkor gyere, meg akkor .. . nem foglalkozik velem senki, végre. *(Bágyadt mozdulattal)* Te is elutazol, oda az isten háta mögé .. .

ESZTER Majd írok. Add meg a címedet.

JANIKA *(zavartan)* A . . . mamának írj. Arra a címre. Oda kell ugranom, hébe-hóba .. .

ESZTER *(csendesen)* No persze. *(Kis csend)* Te még megvárod?

JANIKA Mondom, hogy itt hagyott néhány kacatot. Es el akar búcsúzni *(körülint)* négyszemközt, a falaktól .. .

ESZTER *(sietősen)* Ne haragudj, ma már nem szeretnék találkozni vele. Még be kell ugranom Karcsikához... *(Készülődik)* És a papát néha nézd meg. Vigyél neki a nevemben egy kis befőttet .. . Ezek a falusi szobák nagyon kedvesek, csak szőttes kell az ablakra.

JANIKA *(kínlódva)* Szaladj hát, ne ácsorogj!

ESZTER *(nehezen megy el, körülnéz, tétován. A lakás felé int)* Nem nézzük meg utoljára?

JANIKA Nem. A fal csupa repedés. Penészfoltok a bútorok helyén.

ESZTER *(végigsimít a virágokon, elérzékenyülve)* .. és ezek? Ezek csak virítanak, az ostobák? Nézd, milyen szép a kert?!

JANIKA És ha szép? *(Beletapos a virágágyba)* Annál rosszabb.

ESZTER Ejnye, Jani. Itt voltunk gyerekek. Nem kéne magunkkal vinni valamit, mégis ?

JANIKA Akasszam az alapkövet a nyakamba? . . . Viszünk eleget úgyis, ne félj . . . *(Rugdalja a kavicsokat)*

ESZTER *(tehetetlenül)* Hát akkor szervusz. *(Szembefordulnak egymással. Eszter tréfásan megböki Jani hasát)* Na. Fel a fejjel. Találkozunk még. *(Kicsit szertartásosan, zavartan fognak kezet, mintha nem is testvérek, hanem harcostársak válnának el. Eszter megy a kapu felé, onnan fordul vissza)* A mamát üdvözlöm.

JANIKA *(csendes gúnnyal)* Átadom.

ESZTER És ... ha *valaki* keresne . . . Jani, ha valaki ... *(nagyon gyorsan)* ne mondd meg neki, hol vagyok . . . meg ne mondd, kérlek. *(Kiszalad a kapun)*

JANIKA *(utánanéz, mintha még vissza akarná hívni, de aztán marad. Topog az udvaron, megpróbál fütyürészni, nem megy, a cigaretta nem ízlik, eldobja. Bemegy a konyhába, áll a kamraajtó és a jenci szobaajtaja előtt, aztán továbbmegy a szobába, kerülgeti az anyja bőröndjeit, az állólámpát nézi, felcsillanó reménnyel)*

NUSI NÉNI *(érkezik. Egyszerű sötét ruhában, a nagymama napernyője a kezében, kicsit arra támaszkodik, egészcipős lábával. Szinte körül sem néz, megy egyenesen a szobába, eltökélten a csomagjáért. Megpillantja janikát, aki az állólámpa nyelét szorongatja)* Te még itt vagy, fiam? *(Ez a „fiam" hűvös, ahogy idegenek ejtik ki)*

JANIKA *(nyújtogatja a lámpát)* Ezt hova tesszük ... ?

NUSI NÉNI Ahova akarod. A tied. Te vetted, a saját keresetedből. *('Janika leteszi)* A modern lakásban elfér. Erkély is van és lábad előtt az egész világ.

JANIKA Azt gondoltam, őszig, amíg . .

NUSI NÉNI *(közbevág, sétál körben az üres szobában, állldogál a nagymama ajtaja előtt)* Ne gondolj semmit, Jani.

JANIKA *(reménykedve)* Képzeld... behívtak katonának. Hallod?

NUSI NÉNI Katonának! *(Lassan bólogatni kezd)* Nem baj. Embert faragnak belőled, legalább. *(Keserűen)* Ha már nekem nem sikerült.

JANIKA ...mindent összecsomagoltam a sufniból. Gondosan, külön, külön ... *(A bőröndre mutogat)*

NUSI *(megemeli)* Nem nehéz. Elbírom magam is. Különben visszajönnek értem a kocsival.

JANIKA Miért cipekednél?

NUSI NÉNI *(óvatosan leül az egyik bőröndre)* Az a két év hamar elrepül.

JANIKA Addig is felállíthatnánk a vaságyat...

NUSI NÉNI A vaságyat eladtam.

JANIKA *(kitör)* Anya... de hát

csak nem akarod komolyan? Csak nem akarod komolyan, hogy odamenjek ágybérlőnek egy idegenhez?

NUSI NÉNI *(határozottan, nyersen)* De igen.

JANIKA *(sorolja)* . . . csak nem akarod, hogy kimenjek a vakvilágba, a hónom alatt egy sámlival?

NUSI NÉNI De igen.

JANIKA *(megáll előtte, lehajol, az arcába kiált)* De miért?

NUSI NÉNI *(visszanéz rá, bölcsen)* ... mert ennek így kell lennie.

JANIKA *(értetlenül)* De miért?

NUSI NÉNI *(feláll, méltósággal)* Egyedül akarok odamenni. Teljesen egyedül. Alagsor kilenc.

JANIKA *(ordítva)* A pénz! Még most is ! Egyedül, hogy ne kelljen osztozni senkivel a koszos negyvennyolcezer forintodon. *(Fogja a lámpát, hurcolja át a konyhán, ki az udvarra a csomagja mellé)* Hát csak menj! Igazad van: ennél minden jobb. *(Megy a kapu felé)*

NUSI NÉNI *(a konyhaajtóig utánament, kiszól, csendesen)* ... küldök pénzt, ha kérsz majd.

JANIKA *(tragikomikus felpakoltsággal a kapu előtt)* Aki ezen a kapun kilép, örüljön .. . *(Az alakja már eltűnt, de a hangja még sokáig hallatszik)* Örüljön . . . örüljön!

NUSI NÉNI *(egy darabig áll a konyhaajtóban, azután kilép a kertbe. Magának)* Ennek így kell lennie. *(A bokrokhoz lép, letép néhány virágot)* Ha már pusztul a gyökér, legalább a virág éljen. *(Hosszan nézi a szirmokat. A tekintete a többi virágra ugrik, azután a kertre. Hirtelen, mint aki ráébred, mi is történik vele, be-rohan a szobába, kissé bicegve, onnan a konyhába, majd visszza a szobába, majd megint a kertbe. Mint egy különös fekete bogár, fejvesztetten menekül, a csokor a kezében. Néz, tapogatja a falakat, a kapuhoz dől, és kiszakad belőle a hisztérikus, visszafojtott fájdalom)* Nem ... nem megyek el innen! Robbantsák fel velem együtt. Felgyújtom magam a kapuban ... *(Beszalad a szobába, a törött ablakhoz)* Emberek!!! *(Nagy csend, senki sem felel. A szoba közepére jön, elhallgat, leül a bőröndre. Oda-künn megszólal a teherautó dudája, hosszan, sürgetően. Nusi néni magához tér, lesimítja a ruháját, haját. Igazít a bőröndjein. Melléhez kap, ki-veszi a pénzeszacskót, tapogat-ja, visszateszi. A* ***duda*** *újra szól, még sürgetőbben. Felemeli a nagymama kopott napernyőjét. Elindul a kapu felé)*

Függöny

**A SZÍNHÁZMŰVÉSZETI SZÖVETSÉG FOLYÓIRATA**
***Főszerkesztő: Boldizsár Iván . Szerkesztő: Cs. Török Mária***
***Szerkesztőség: Budapest, VI., Nagymező utca** 22-24. **Telefon:** 124-230*

*Megjelenik havonta • A kéziratok megőrzésére és visszaküldésére nem vállalkozunk.*

*Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest, VII., **Lenin krt. 9-11. A kiadásért** felel: Sala Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp., V., József nádor tér 1.) a 61.238. sz. egyéni csekkszámon és a 61.066. sz. közületi csekkszámon, vagy átutalással az MNB 8-as egyszámlára. Előfizetési díj: 1 évre 144,- Ft, 1/2 évre **72 Ft.** **Példányonkénti eladási** ár: **12,-** Ft. **Külföldön előfizethető a Kultúra külföldi képviselőinél. Indexszám: 25.797 69.1650 - Athenaeum Nyomda, Budapest - Íves magasnyomás - Felelős vezető: Soproni** Béla **igazgató***